

au

arkkitehtiutiset

2 • 2016

SKAALA®

Vastuullisen rakentamisen edelläkävijä.

IKKUNAT | OVET | TERASSIT | PARVEKKEET

PARVEKELASITUSTEN AMMATTILAINEN.

Tutustu referensseihimme osoitteessa skaala.com.

skaala.com

Kansainvälistä rajankäyntiä

IRIS KÄRKÄINEN

Architects' Council of Europe ACE edustaa yli 40 jäsenjärjestönsä kautta noin 550 000 eurooppalaista arkkitehtia ja on merkittävin EU-lainsäädäntöön vaikuttava arkkitehtijärjestö. Tärkeimpiä viimeaikaisia hankkeita komission suuntaan ovat olleet uudistettavat ammattipätevyys- ja hankintadirektiivit, palvelujen liikkuvuus EU:n ja kolmansien maiden kesken sekä sisämarkkinoiden kehittäminen eurooppalaisilla normitalkoilla.

ACE laatii vaikuttamistyönsä tueksi muutaman vuoden välein päivitettävän toimialakatsauksen. *Sector Study* on kattavin arkkitehtien ammatinharjoittamista Euroopassa selvittävä tutkimus. Vastausten perusteella tiedämme muun muassa toimialan volyymin ja sen muutoksista, liikkuvuudesta, markkinoille pääsystä ja maiden välisistä eroista esimerkiksi yritysmuodon, liikevaihdon, työkannan, pakollisen harjoittelun ja täydennyskoulutuksen osalta. Tiedämme myös, että ammattikunta naisistuu sekä kasvaa varsinkin eteläisessä Euroopassa. Julkiset hankinnat kynnysarvoineen ovat saavuttamattomissa suurimmalle osalle arkkitehtitoimistoja, jotka ovat valtaosin (74 %) yhden hengen yrityksiä. Pitkään jatkunut taantuma on entisestään lisännyt mikroyritysten määrää.

Eurooppaa halkaisee jakolinja, jonka pohjoispuolella ovat maltillisesti säädellyt maat (Pohjoismaat, Viro, Alankomaat, Britannia ja Irlanti) ja eteläpuolella se osa arkkitehtien ammattikunnasta, jonka toimintaan komissio edelleen haluaa puuttua Euroopan kilpailukyvyyn ja kasvun nimissä. Viimeisen parin vuoden aikana komissio on edellyttänyt jäsenmailta lukuisia selvityksiä markkinaesteiden kartoittamiseksi. Viimeisin on jäsenmailta edellytetty raportti säädellyistä ammateista ja koulutuksesta, arvio säätelyn tarkoituksenmukaisuus-

desta ja vaatimukset, jotka aiotaan pitää voimassa. Arkkitehdit eivät sisälly opetus- ja kulttuuriministeriön laatimaan Suomen maaraporttiin, vaikka koulutusta säätelee ammattipätevyysdirektiivi. Turbulenssin painopiste on muualla.

Yrittäjyys kiinnostaa nuoria arkkitehteja. Tätä kirjoitettaessa HESA-SAFAn 16.2. järjestämään Nuori arkkitehti yrittäjänä -tapahtumaan on ilmoittautunut tupa pulloleen osanottajia. Nuoret yrittäjät Pohjolassa saavat olla sekä vikkeliä että nokkelia – markkinoille pääsyn esteitä ei ole, eikä arkkitehtitoimiston omistuspohjaa tai liiketoimintaa ole rajoitettu. Tämä helpottaa alkuun pääsyä varsinkin, jos nuorella yrittäjällä ei ole vielä kelpoisuutta rakennusten pääsuunnittelijaksi. Toisin kuin monessa muussa maassa, arkkitehtuurikilpailuihin saa osallistua, vaikka opinnot olisivat vielä kesken.

Tammikuisessa ACE:n yleiskokouksessa käydyn keskustelun perusteella eurooppalainen jakolinja määrittää karkeasti myös jäsenmaiden suhtautumisen tietomallin käyttöön. Pohjoispuoli hyväksyy, etelä on epäluuloinen. Ei kannattaisi. Sipilän hallituksen tuottavuusloikkatavoite digitalisaation avulla ei ole vain suomalaista haaveilua. EU:n lippulaivahankkeisiin kuuluu digitaalitalous. Se kasvaa seitsemän kertaa nopeammin kuin muu talous. Hetken kuluttua voi olla tilanne, jossa koko EU:n alueella edellytetään tietomallin käyttöä julkisten hankkeiden suunnittelussa, mutta vain jakolinjan pohjoispuolella osataan – toivottavasti.

Sector Study -kysely 2016 lähetetään sähköpostitse osalle SAFAn jäsenistä maaliskuussa.
Sector Study 2014: www.ace-cae.eu/83.

SAFA.FI/ARKKITEHTIPAIVAT
#ARKKITEHTIPÄIVÄT2016

ARKKI TEHTI PÄIVÄT

**K A U P U N K I
L I I K K E E S S Ä**

**CITY ON
THE MOVE**

22. - 23.4.

**TAMPERE
2016**

14

6

3 PÄÄKIRJOITUS

Kansainvälistä rajankäyntiä *Paula Huotelin*

6 HAASTATTELU

Luksusta asumiseen *Jonas Malmberg*

9 TAPAHTUMAT

Asuntosuunnittelun etiikasta ja estetiikasta *Iris Andersson*

Miten hankinnat uudistuvat käytännössä?

Kalle Kärkkäinen

Kokemuksen tallentaja *Tiia Ettala*

Uusinta uutta Tukholmassa *Tarja Nurmi*

Homeitiöt ja moderni rakentaminen *Jonas Malmberg*

22 VÄITÖS

Älykästä valoa *Piia Markkanen*

Helsinki – kartanoiden kanssa kaupungistunut

Laura Uimonen

26 KOLUMNI

Ihan vain arkkitehti *Satu Ratinen*

28 SAAPUNEET

Kriittisiä näyttelykuvia *Jorma Mukala*

30 KILPAILUT

Uusia ajatuksia asunomessuille *Sanna Meriläinen*

30

Silmu yhdistää Ruusuipuiston museot *Asmo Jaaksi ja Anu Puustinen*

46 OPISKELIJAT

Arkkitehtiopiskelijat töissä *Noora Laak*

48 JÄSENYYS

Huoneiston haltuunotto asunto-osakeyhtiössä *Mikael Sunell*

50 ATL

Kulmia, tasoeroja ja kustannuksia *Vesa Juola*

ILMESTYYS: vko 8

12 numeroa vuodessa

68. vuosikerta

ISSN 0044-8915

Aikakauslehtien liiton jäsen

SAFAn, MARK:n, ATL:n ja

SUM:n uutis- ja tiedotuslehti

JULKAISUJA:

Suomen Arkkitehtiiliitto –
Finlands Arkitektförbund ry SAFA
Runeberginkatu 5, 00100 Helsinki
puh. 09 584 448, fax 09 5844 4222
au@safa.fi, au.safa.fi

PÄÄTOIMITTAJA:

Paula Huotelin
paula.huotelin@safa.fi
puh. 040 556 2827

TOIMITUSSIHTEERI:

Anne Haatainen
au@safa.fi, puh. 050 570 4180

Avustaja: Riina Behl
Toimittaja: Päivi Virtanen
Ulkoasu: Anne Haatainen

Paino: Lönnberg Print & Promo

LEHTITILAUKSET JA

OSOITTEENMUUTOKSET:

TILAAJAT: julkaisut@safa.fi

puh. 09 5844 4221

JÄSENET: jassenasiat@safa.fi

ILMOITUSMYynti:

Jarmo Valtonen, Media Bookers
puh. 050 60 330, 010 504 2902
Ratakuja 1 LT 1, 01300 Vantaa
jarmo.valtonen@mediabookers.fi
www.mediabookers.fi
Ilmoitusaineiston jättöajat:
au.safa.fi

Ilmestymisajat 2016:

Nro	Ilmoitusaineisto	Ilmestyy
3	29.2.	23.3.
4	29.3.	20.4.
5	2.5.	25.5.

(Toimitettava aineisto
viikkoa aikaisemmin.)

Kansikuva:

Lahden matkailukeskus, vuosi 2016,
Arkkitehti toimisto JKMM Oy.
Kuva Mika Huisman.

Luksusta asumiseen

Arkkitehti Jean-Philippe Vassal esiintyi 3.2.2016 pidetyssä Arkkitehtuurin päivän seminaarissa Helsingissä. Hänen esityksensä ytimessä olivat suurten betoni-lähiöiden muokkausprojektit, joissa korostuu aito halu parantaa asumisen laatua nimenomaan asunnoista lähtien.

JONAS MALMBERG

Housing transformation, Saint-Nazaire, La Chesnaie.

Jean-Philippe Vassal valmistui arkkitehdiksi vuonna 1980, minkä jälkeen hän työskenteli viisi vuotta maankäytön suunnittelijana Nigerissä. Oman toimistonsa, Lacaton & Vassal Architectesin, hän perusti Anne Lacatonin kanssa opiskelukaupunkiinsa Bordeaux'hon vuonna 1987. Nykyään noin 15 arkkitehtia työllistävä toimisto muutti töiden perässä Pariisiin vuonna 2000.

Suunnittelette runsaasti asuntoja ja varsinkin saneerausprojekteja. Millaiseksi koet asutosuunnittelun, jossa mennään asukkaiden omalle alueelle?

– Näen asumisen ja elämisen yhtenä kokonaisuutena. Asunto on osa ympäristöään, sitä miltä koko kaupunki tuntuu ja kuinka asunto liittyy siihen. Toisaalta esimerkiksi työpaikoilla toimitoissa ja yliopistoissa, joita myös olemme suunnitelleet, ollaan päivisin pidempiä aikoja kuin kotona. Siten samanlaiset elämisen laadun, kodikkuuden ja mukavuuden tarjoamisen merkitykset pätevät myös niihin. Asunnoista tarvitaan yhteys ulos parvekkeen tai terassin kautta – miksei näin olisi toimistossakin?

Projektit ovat aina erilaisia ja yksilöllisiä. Arkkitehdin tärkeimpänä tehtävänä on tarjota käyttäjille mahdollisuuksia. Arkkitehdin on lisäksi syytä ymmärtää, milloin on suunniteltu tarpeeksi ja milloin suunnittelu on syytä lopettaa. Loistohotellissa tai arkkitehtuurikeskuksen kahvilassa olemme luonnollisesti vieneet suunnittelun paljon pidemmälle ja yksityiskohdaisemmaksi kuin vaikkapa lähiön muokkaamisessa.

Asuntoihin – ja parvekkeille ja terasseille, joilla olemme monissa kohteissa kohentaneet asumisen laatua – käyttäjät tuovat oman lisänsä, jota arkkitehti ei voi eikä hänen pidäkään hallita. Se on mielestäni pelkästään myönteistä. Rakennus on alati muuttuva: sen julkisivu vaihtelee vuorokauden ja vuodenajan mukana, ja jopa asukkaan ollessa kotona se on erilainen kuin tyhjänä.

Tavoitteenamme on maksimoida mukavuus, eräänlainen arkipäivän luksus. Ylellisyys ei tarkoita hienoja rakennusmate-

”

TAVOITTEENAMME ON MAKSIMOIDA MUKAVUUS, ERÄÄNLAINEN ARKIPÄIVÄN LUKSUS. KUN MINIMISTÄ SYNTYY STANDARDI, SAAVUTETAAN VÄHÄN.

riaaleja tai kalliita vesikalusteita vaan väljyyttä, monipuolista käytettävyyttä ja vaihtoehtoja. Hankkeemme suurten lähiökerrostalojen parissa eivät ole peruskorjauksia vaan muodonmuutoksia, joissa pyrimme lisäämään ennen kaikkea väljyyttä sekä asuntojen yhteyttä ulkoilmaan. Tavoitteena on paras mahdollinen tuotos edullisella ja saavutettavalla hinnalla. Monet kohteemme on peruskorjattu edellisen kerran 1980-luvulla minimiratkaisujen hengessä, mikä ei ole lainkaan lisännyt niissä asumisen laatua tai asuntojen tarjoamia mahdollisuuksia – pahimmillaan ja valitettavan usein päinvastoin.

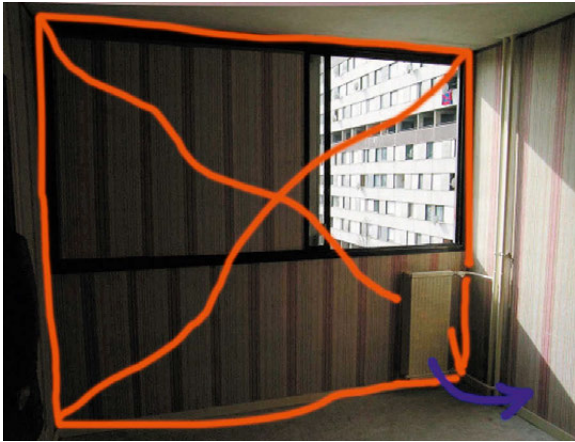
Olemme suunnitelleet moniin kerrostaloihin hyvin edullisesti uusia huoneita, parvekkeita ja hissejä rungon ulkopuolelle, jolloin asumisen monimuotoisuus pääsee esille ja asuntojen käyttömahdollisuudet rikastuvat. Lämmittämättömistä parvekevyöhykkeistä, talvipuutarhoista, on tullut talojen monipuolisimmin ja eniten käytettyjä tiloja. Samalla rakennusten energiatehokkuus on parantunut, kun rungon ulkopuolelle on muodostunut uusi vyöhyke.

Tavanomaisen julkisivusaneerauksen ja ikkunoiden kolmannen lasin sijaan julkisivun uusi rajapinta syntyy vyöhykkeen ulkopintaan. Kesällä se on avoin ja parvekkeiden vyöhyke antaa varjoa, ja talvella suljettu vyöhyke suojaa rakennusta toimiessaan lisälämmöneristeenä. Tällöin varsinaisen lämmöneristetyn julkisivun lämpötila on 7–8 astetta ulkoilmaa lämpimämpi, ja Ranskan olosuhteissa tämä toimii energiatehokkaasti myös pohjoisenpuoleisilla seinustoilla.

Millainen on työskentelytapanne? Kuinka näet arkkitehtuurikilpailut sen osana?

– Suunnittelun käytäntöön vaikuttavat osaltaan työntekijämme. Varsinkin nuoret suunnittelijat käyttävät mielellään viimeisimpiä tietoteknisiä sovelluksia, ja joku toinen käyttää perinteisiä välineitä. Me piirrämme itse asiassa aika vähän, emmekä tee käytännössä lainkaan pienoismalleja. Ne eivät tue suunnittelutapaamme, johon kuuluu hyvin paljon keskustelua.

Betonilähiön muodonmuutoksessa pienet ikkunat vaihtuvat lasiseinäksi ja uudeksi parvekevyöhykkeeksi – mikä luo väljyyttä ja arkipäivän luksusta.

Pohdimme myös referenssejä, ja pyrin jatkuvasti löytämään hyviä ja toimivia ratkaisuja ympäriltämme. Modernismin kehittämisessä epäonnistuttiin. Aloitin luentoni **Alvar Aallon** Berliiniin suunnittelemalla Interbau-kerrostalolla. Sen upeat huoneistot kiertyvät parvekkeen ympärille. On surullista, että tämä oli mahdollista kuusi vuosikymmentä sitten, mutta nykyiset asumisen minimiratkaisut eivät anna asumisen laatuun ja asuntojen tarjoamiin mahdollisuuksiin mitään enempää – yleensä tyydytään jopa paljon vähempään. Kun minimistä syntyy standardi, saavutetaan vähän.

Osallistumme säännöllisesti lähinnä kutsukilpailuihin. Mielestäni ne ovat tilaajille hyvä tapa kartoittaa vaihtoehtoja, mutten pidä niiden tekemisestä. Varsinkin avoimet ideakilpailut ovat pinnallisia, ja niissä korostuu helposti objektimainen lähestymistapa.

Koetamme tavoittaa käyttäjien ja tilaajien tarpeet sekä ymmärtää syvällisesti kulloisenkin tehtävän. Arkkitehti on se, joka ymmärtää kokonaisuudet. Hän tarvitsee muita konsultteja hankkeissa, mutta arkkitehdin tulee asettaa tavoitteet tilaajan kanssa yhteisymmärryksessä. Tällaiseen ei arkkitehtuurikilpailussa helposti pääse, ellei siihen käytä kohtuuttomasti aikaa. Toki kilpailujen kautta meillekin on tullut hyviä ja mielenkiintoisia toimeksiantoja.

Yhtiökumppanisi Anne Lacaton luennoi taannoin Alvar Aalto-symposiumissa, jonka teemana oli "Elephant and Butterfly". Artikkelissaan hän kuvaili arkkitehtonisen tavoitteenne olevan pikemminkin kevyt ja väliaikainen kuin perhonen ennemmin kuin raskas ja melkeinpä ikuinen kuin elefanti. Päteekö tuo 15 vuotta sitten lausuttu yhä?

– Pätee. Toisaalta monet rakentamisen määräykset ja tavat ajavat kohti raskaita ratkaisuja. Mielestäni arkkitehtonisessa ajattelussa keveys on tarpeen materiaalien ja ratkaisujen yksinkertaisuuden ohella. Myös idean pitää olla selkeä ja yksinkertainen – omalla tavallaan kevyt.

On täysin absurdia, että samaan aikaan ehdotetaan esimerkiksi betonilähiöiden purkamista ja puhutaan kestävästä kehityksestä. Hankkeemme ovat olleet erittäin kustannustehokkaita, ja betonirakennukset ovat osana uutta ja aiempaa käyttökelpoisempaa kokonaisuutta. Tämä on myös ekologisesti perusteltua. Kaikessa arkkitehtuurisuunnittelussa täytyy lähteä liikkeelle siitä, mitä meillä on, ja löytää ja jalostaa sen tarjoamia mahdollisuuksia.

Jonas Malmberg

KUKA?

- > Jean-Philippe Vassal, syntynyt 1954, Casablanca, Marokko
- > Arkkitehti 1980, École d'Architecture de Bordeaux
- > Lacaton & Vassal Architectes, Bordeaux 1987–2000 ja Pariisi 2000–
- > Opettajana mm. École d'Architecture de Bordeaux, École d'Architecture de Versailles, Peter Behrens Fachhochschule Düsseldorf, École polytechnique de Lausanne ja Technische Universität Berlin

Asuntosuunnittelun etiikasta ja estetiikasta

Alvar Aallon 118-vuotissyntymäpäivää vietettiin Helsingissä neljättä kertaa järjestetyn Arkkitehtuurin päivän seminaarin merkeissä.

Arkkitehtuurin päivän seminaarin 3.2. avasi SAFAn puheenjohtaja **Leena Rossi**, joka toivotti tervetulleiksi niin nuoret arkkitehdinalut kuin jo harmaantuneemmatkin konkarit. Poliittiseksi muuttuneen asuntopulan hengessä seminaari kantoi nimeä *Koteja kaikille*. Rossi toivoi arkkitehdit rohkeaan keskusteluun yleistä ilmapiiriä kärjistävästä aiheesta.

Pohjan seminaarille ja uusien ratkaisujen etsimiselle toi arkkitehti **Jean-Philippe Vassal**, joka on pariisilaisessa toimistossaan yhdessä **Anne Lacatonin** kanssa omistautunut sosiaalisen asuntotuotannon ja modernismin aikaisten vuokrakerrostalojen uudistushankkeisiin. Vassal lähestyi asuntopulaa suomalaisesta näkökulmasta aivan päinvastaisesta suunnasta. Yleisesti maailmalla markkinat ohjaavat asuntotuotantoa pienenevien neliöiden suuntaan, mutta omissa projekteissaan Vassal ja Lacaton pyrkivät valjastamaan asumiseen kaikki käytävissä olevat neliöt.

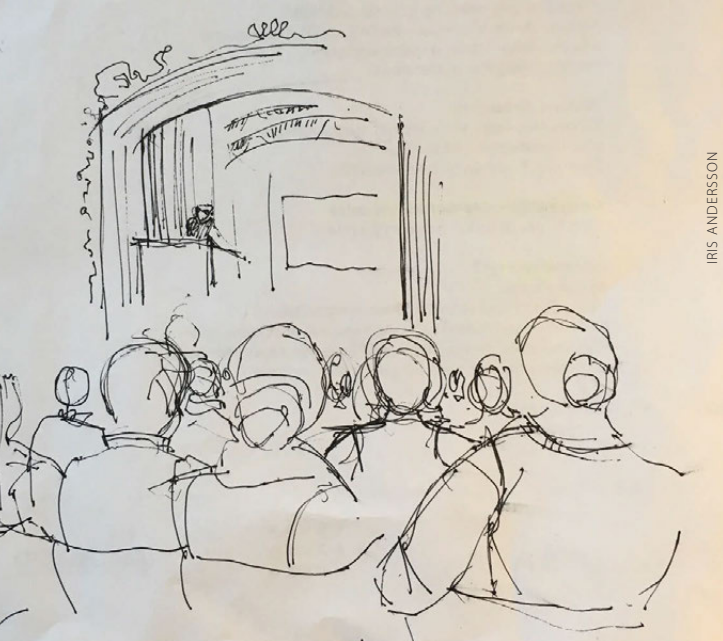
Vassalin mukaan iso tila tuo tunteen vapaudesta. Asunnon tulisi tarjota asukkaalle tilaa liikkua ja mahdollisuuksia muokata sen käyttöä ilmasto-olojen mukaan. Projektiesimerkeillä hän selvensi, kuinka asukkaiden käytössä oleva vapaa tila, usein parveke tai talvipuutarha, muuntautui asuintilojen jatkeeksi ja loi samalla välitilan julkisen ja yksityisen välille. Vassalin mielestä yksittäisen huoneiston tulisi tarjota samat ominaisuudet kuin omakotitalon, jolloin elämisen laatua muovaisivat tilojen runsaus, muuntautuvuus, joustavuus, laatu ja kohtuuhintaisuus. Vassalin innoittavat päätössanat "Spend less to do more" jäivät varmasti monen kuulijan korvaan.

Myyttejä murrettavana

Vassalin luento johdatteli asuntosuunnittelun professorit **Janne Pihlajaniemen**, **Markku Hedmanin** ja **Hannu Huttusen** (oppituolit pohjoisesta etelään; kuvassa oikealta vasemmalle) keskustelemaan koko ammattikuntaa yhdistävästä etiikasta. Moderaattorina toimi **Samuli Miettinen** (kuvassa oikealla).

JUHO HAAVISTO

IRIS ANDERSSON

ARKKITEHDIN AMMATTIKUVAAN
SISÄLTYY VOIMAKAS Yhteis-
KUNNALLINEN JA EETTINEN VELVOITE,
JOKA KOROSTUU NIIN ASUNTO-
SUUNNITTELUSSA KUIN
OPETUSTYÖSSÄKIN.

Hedman kiteytti, että arkkitehtuurin kauneus määräytyy arkkitehdin omantunnon kautta. Huttunen yhtyi tähän ja koki, että arkkitehdin ammattikuvaan sisältyy voimakas yhteiskunnallinen ja eettinen velvoite, joka korostuu niin asuntosuunnittelussa kuin opetustyössäkin. Huttunen kertoi tähdentävänsä opiskelijoilleen, ettei suunnitelmassa saa olla yhtään huonoa asuntoa, vaan suunnittelijan tulee olla kaikkien tasa-puolinen palvelija.

Vassalin esittämälle uudentalaiselle ja päivastaiselle ajattelulle on tarvetta myös Suomessa. Vielä ei ole vastauksia siihen, kuinka kohtuuhintaisen asumisen ongelmat käytännössä Suomessa ratkaistaan. Keskustelijat olivat kuitenkin yksimielisiä siitä, että vanhat myytit odottavat rikkojiaan.

Asutopula ennen ja nyt

Uusia toimintatapoja onkin kuluneen syksyn aikana lähdetty hakemaan kansainvälisellä *Rajalta kotiin* -kilpailulla. Kilpailussa etsittiin turvapaikanhakijoille väliaikaisen asumisen ratkaisuja, jotka tukevat hyvää elämää pohjoisessa ympäristössä.

Kilpailun tuomariston puheenjohtaja **Marco Steinberg** kertoi raadin päätyneen kolmeen voittajaan, koska yksi idea ei kykene ratkaisemaan laajaa ongelmaa. Voittajiksi valikoituneet työt edustivat hienosti kilpailun ideoiden kirjoa. Ne pohjautuivat tyhjillään olevien toimistorakennusten hyödyntämiseen, olemassa olevan asutokapasiteetin ja kysynnän yhdistämiseen mobiilisovelluksella sekä asumisratkaisun elinkaari-ajatteluun ja joustavuuteen. Yhteistä oli halu auttaa turvapaikanhakijoita mutta samalla helpottaa kansalaisten mahdollisuutta tarjota omaa apuaan. Keskeiseksi teemaksi nousi myös olemassa olevan hyödyntäminen.

Taidehistorioitsija **Riitta Nikulalle** kilpailu oli tärkeä muistutus todellisesta asutopulasta. Itse pula ei kuitenkaan ole uutta, vaan sitä on ollut pitkin historiaamme. Nikula pitikin asutopulaa arkkitehtuurin modernisoitumisen veturina, kun arkkitehdit alkoivat jo ensimmäisen maailmansodan aikaan suuntautua voimakkaasti asuntoarkkitehtuuriin. Asutopula ei lopu, mutta sen luonne muuttuu. Nikula oli kuitenkin huolissaan kasvavasta kuilusta äärimmäisen hädän ja kiiltävän luksuksen välillä.

Aika toimia

Suomessa on kysyntää sekä kohtuuhintaiselle keskusta-asumiselle että pakolaisten pikaiselle majoittamiselle. Näitä teemoja ruodittiin illan viimeisessä keskustelussa. Asuntoreformiyhdistyksen puheenjohtaja **Hannu Penttilän** mukaan asuminen on perusoikeus, joka takaa yhteiskuntauhan. Hän ilmaisi huolensa kohtuuhintaisen asumisen säilyttämisestä tilanteessa, jossa valtio on vetäytymässä markkinoilta.

Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston päällikkö **Mikko Aho** toi esille asuinrakentamiselle kaavoitettujen alueiden puutteen pääkaupunkiseudulla, mikä johtanee tulevaisuudessa kaavojen uudelleenarviointiin. SPR:n Helsingin ja Uudenmaan piirin toiminnanjohtaja **Petri Kaukiainen** toivoi kuitenkin nopeampia ratkaisuja ja joustavuutta lakipykäliin. Koti on välttämätön ja ensimmäinen askel kotouttamisessa, mutta väliaikaisuus tulisi luoda inhimillisesti.

Arkkitehtuurin päivän seminaari oli muistutus arkkitehdin eettisestä velvoitteesta. Se herätti paljon kysymyksiä asutopulan ratkaisutavoista ilman suoria vastauksia. Arkkitehtuurissa onkin nyt toiminnan ja kokeilun aika.

Iris Andersson
arkkitehtiopiskelija, Aalto-yliopisto

Miten hankinnat uudistuvat käytännössä?

Helmikuun Rakennusfoorumi uudistuvasta hankintalaista keräsi Rakennustietosalin tupaten täyteen kuulijoita.

Uudet hankintadirektiivit annettiin liki kaksi vuotta sitten, ja kansallisten hankintalakien tulee olla voimassa 18.4.2016 mennessä. Työ- ja elinkeinoministeriön nimeämä valmistelutyöryhmä sai viime toukokuussa valmiiksi mietintönsä ja ehdotuksen uudeksi hankintalaiksi. Mietinnön perusteella kesällä järjestettiin laaja lausuntokierros, jonka pohjalta ministeriössä on jatkettu lain valmistelua.

Työ- ja elinkeinoministeriön antaman tiedon mukaan hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle ”aikaisintaan alkutalvesta 2016”. Tätä kirjoitettaessa helmikuun alkupäivinä esitystä ei ole vielä annettu.

Tavoitteet on asetettu korkealle

Alustajina tilaisuudessa olivat Kuntaliiton johtava lakimies **Katariina Huikko**, Liikenneviraston apulaisjohtaja **Siru Koski**, Espoon Asuntojen toimitusjohtaja **Seppo Kallio** sekä **Santeri Naumanen** SKOL ry:stä.

Katariina Huikko kertoi, että Suomen hankintalainsäädäntö tulee mietinnön mukaan koostumaan kahdesta laista, hankintalaista ja erityisalojen hankintalaista. Tämä tarkoittaisi kahta säädöstä vähemmän kuin nykytilanteessa. Uudistuksen tavoitteita ovat olleet kilpailutuksen sähköistäminen, PK-yri-tysten aseman kohentaminen sekä menettelyjen yksinkertaistaminen ja joustavoittaminen.

Yksinkertaisempi ja aiempaa joustavampi toiminta ei kuitenkaan direktiivin ja mietinnön mukaan tule todennäköisesti onnistumaan. Poikkeuksena ovat kansalliset hankinnat. Muiden tavoitteiden toteutuminen nähdään sitten, kun lait ovat voimassa ja niitä sovelletaan käytännössä. Nähtäväksi jää myös se, kuinka paljon hallituksen esitys on muuttunut ministeriössä työryhmän mietinnöstä.

Kynnysraja nousee

Merkittävimpiä muutoksia on mietinnössä ehdotettu kansallisen kynnysrajan nosto vielä voimassa olevasta 30 000 eurosta 60 000 euroon. Kaikkien hankintamenettelyyn kuuluvien asiakirjojen tulee olla sähköisessä muodossa, ja varsinainen

tarjouspyyntömateriaali pitää julkaista jo hankintailmoituksen kanssa. Paikalla olleet hankintayksiköiden edustajat kokivat valmista tarjouspyyntömateriaalia koskevan aikatauluvaatimuksen haastavaksi. Vaikeuksia on todennäköisesti kuitenkin vain siirtymäkaudella, jonka aikana tuttu käytäntö muuttuu uudeksi.

Muita muutoksia ovat muun muassa neuvottelumenettelyn käyttöalan laajentaminen, innovaatiokumppanuus, suurten hankintojen osittamiseen kannustaminen, jolla tähdätään PK-yri-tysten mahdollisuuksien parantamiseen, sekä tarjous-ten täsmentämisen ja sopimuskauden aikaisten muutosten tuominen lakiin.

Ennakkoon jonkin verran arveluttavalta muutokselta tuntuu hankintayksikön perusteluvollisuuden lieventäminen aiemmasta. Jos tarjoaja ei saa riittävän tarkkoja perusteluja asemaansa koskevasta päätöksestä menettelyssä, on tällä hyvin vähän näyttöä mahdollisen muutoksenhaun tueksi, mikäli asiassa ei ole menetelty lain mukaisesti.

ENNAKKOON JONKIN VERRAN
ARVELUTTAVALTA MUUTOKSELTA
TUNTUU HANKINTAYKSIKÖN
PERUSTELUVOLLISUUDEN
LIEVENTÄMINEN AIEMMASTA.

Kokonaistaloudellinen edullisuus ratkaisee

Muutos tuo mukanaan myös uuden yhteisen eurooppalaisen hankinta-asiakirjan (ESPD), jolla tarjoaja osoittaa soveltuvuuden täyttymisen. Huikon mukaan ensimmäinen käännetty luonnos vaatii vielä paljon työtä, eikä hankinta-asiakirja ole kovin yksinkertainen.

Yhtenä positiivisista muutoksista voidaan pitää sitä, että tarjousten valinnassa tulee käyttää aiempaa useammin perusteena kokonaistaloudellista edullisuutta. Muissa kuin tavara-hankinnoissa hankintayksikön tulee erikseen perustella pelkän hinnan käyttö arviointiperusteena.

Alkukevään aikana selvinnee sekä uuden hankintalain aikataulu että lain tarkempi sisältö.

PROGRESS THROUGH COLLABORATION

KANSAINVÄLINEN PUURAKENTAMISEN JA
ARKKITEHTUURIN KONFERENSSI

15.-17.6.2016

Aalto-yliopisto

Otakaari 1, Otaniemi, Espoo

Rekisteröityminen ja lisätietoja: www.forum-woodnordic.com

PUUINFO

Puutuoteallisuus

forum
holzbau

Tietty hankemuoto ei ole onnistumisen tae

Apulaisjohtaja Siru Koski Liikennevirastosta esitteli hankintalakiin kaavailtuja muutoksia sekä Liikenneviraston hankintastrategiaa. Viraston on tarkoitus kehittää hankintojaan niin, että hankinnan huolelliseen suunnitteluun suunnataan aiempaa enemmän voimavaroja. Näin itse kilpailutus ei veisi niin paljon resursseja, joita puolestaan voidaan hyödyntää varsinaisen toteutuksen aikana.

Suunnittelujen kilpailutuksen kehityskohteista Koski mainitsi tärkeimmiksi laadunvarmistuksen parantamisen, osaamisen kehittämisen sekä tilaajan ja konsultin keskinäisen vuorovaikutuksen parantamisen.

Espoon Asuntojen toimitusjohtaja Seppo Kallio käsitteli urakkamuodon vaikutusta laatuun ja toteutukseen. Esityksessä havainnollistettiin suurten vuokra-asuntotuottajien hankemääriä ja niiden kilpailutuksia. Urakkamuodoista käsiteltiin elinkaariurakkaa, KVR-toteutusta sekä allianssimallia.

Kallio näki kaikissa malleissa sekä hyviä puolia että haasteita. Mikään malli ei sovi joka ikiseen hankkeeseen, eikä tietty hankemuoto ole onnistumisen tae. Rakennushankkeessa on toteutusmuodosta riippumatta lukuisia osapuolia ja muuttujia, eikä täydellinen onnistuminen ole helppoa. Espoon Asunnot on kuitenkin viime vuoden lopulla vastaanottanut kerrostalon nollavirheluvutuksena, eli mahdollista se on.

Suunnittelu vaikuttaa kaikkeen

Santeri Naumanen SKOL ry:stä puhui suunnittelun vaikuttavuudesta ja hyvän suunnittelun merkityksestä rakennushankkeen onnistumiselle. Hän jakoi suunnittelun kahtia itse suunnittelun laatuun ja suunnitteludokumentointiin laatuun. Suunnittelun vaikuttavuuden hän katsoi jakautuvan siten, että se vaikuttaa sekä rakentamiseen prosessina että laajemmin arvo-tekijöihin hankkeessa. Suunnittelun laatuun puolestaan voidaan vaikuttaa varmistamalla suunnitteluun riittävät resurssit ja osaaminen hankkeen laajuuden ja vaatavuuden mukaan.

Naumanen kuvasi hyvin havainnollisella tavalla sairaalaesimerkkiä apuna käyttäen, mikä on suunnittelun osuus hankkeen kokonaiskustannuksista, jos otetaan huomioon koko toteutuksen ja käytön kustannukset sekä operatiiviset kustannukset. Suunnittelun osuus kustannuksista jää kokonaiskustannusvassa minimaaliseksi, ja samalla kuitenkin suunnittelupöydällä tehdyllä ajatustyöllä ja siihen perustuvilla ratkaisuilla voidaan vaikuttaa erittäin merkittävästi tuleviin, sekä toteutukseen että varsinaiseen käyttöön liittyviin kustannuksiin. Tätä ei voi riittävästi korostaa, kun keskustellaan suunnitteluun varattavista resursseista.

Kalle Kärkkäinen
lakimies, VT, ATL

PÄÄSUUNNITTELIJAKOULUTUS 12

Pääsuunnittelijoiden pätevydentoteamismenettelyn mukaiseksi täydennyskoulutukseksi hyväksytty Suomen Rakennusinsinöörin Liitto RILin, Suomen Arkkitehtiliitto SAFAn, Arkkitehtitoimistojen Liitto ATL:n, Rakennusinsinöörit ja -arkkitehdit RIAN ja Rakennusmestarit ja -insinöörit AMK RKL:n yhteistyössä järjestämä pääsuunnittelijakoulutus.

KOULUTUKSEN HINTA

RIL:n, SAFAn, RIAN ja RKL:n jäsenet 3 080 euroa + alv 24 %
ja muut 3 331 euroa + alv 24 %.

KOULUTUSPAIKKA

Hotelli Helka, Pohjoinen Rautatiekatu 23, Helsinki
Viimeinen ilmoittautumispäivä koulutukseen on 4.3.2016.

ILMOITTAUTUMISET

[www.ril.fi/fi/koulutus/suunnittelijakoulutus/
paasuunnittelijakoulutus.html](http://www.ril.fi/fi/koulutus/suunnittelijakoulutus/paasuunnittelijakoulutus.html)

LISÄTIETOA

Kirsti Tikkanen, kirsti.tikkanen@ril.fi, 040 743 3474
Pia Selroos, pia.selroos@safa.fi, 041 528 2952

Koulutuksen suunnittelutoimikuntaan kuuluvat diplomi-insinööri **Jaakko Yli-Säntti**, hankesuunnittelupäällikkö **Jarmo Raveala**, rakennuslupapäällikkö **Solja Mäkelä**, toimitusjohtaja **Mikko Lahikainen**, arkkitehti **Tarmo Peltonen**, toimitusjohtaja **Kimmo Sandberg**, toimitusjohtaja **Hannu Järveläinen**, koulutusvastaava **Pia Selroos**, koulutus­päällikkö **Anu Karvonen** ja kehityspäällikkö **Aslak Liimatainen**.

OHJELMARUNKO

1. JAKSO

15.–16.3.2016
PS – Toimintakenttä

2. JAKSO

19.–20.4.2016
PS – Rakennushankkeessa

3. JAKSO

17.–18.5.2016
PS – Korjausrakennushankkeessa

4. JAKSO

23.–24.8.2016
PS – Henkilökohtaiset valmiudet

5. JAKSO

20.–21.9.2016
PS – Erityiskysymyksiä

LISÄTIETOJA JA TARKEMPI KOULUTUSOHJELMA

www.ril.fi • www.safa.fi

Hélène Binet (vas.) ja Jenni Reuter.

KUKA?

- > Syntynyt vuonna 1959 Sorengossa, Sveitsissä, ranskalais-sveitsiläiseen perheeseen. Asuu Lontoossa.
- > Opiskeli valokuvausta Rooman Instituto Europeo di Designissa.
- > Kiinnostui arkkitehtuurivalokuvauksesta muutettuaan 1980-luvulla Lontoon arkkitehtimiehensä Raoul Bunschotenin kanssa ja tutustuttuaan tämän kautta mm. John Hejdukiin, josta tuli Binet'ille tärkeä inspiraationlähde uran alkuvaiheessa.
- > Tunnettu kuvistaan mm. Daniel Libeskindin, Zaha Hadidin ja Peter Zumthorin rakennuksista.
- > Kuvannut myös vanhempien arkkitehtien, kuten Alvar Aallon, Le Corbusier'n, Sverre Fehnin ja Sigurd Lewerentzin töitä.
- > Töistä on julkaistu useita kirjoja, joista uusin on *Composing Space* (Phaidon, 2012).
- > Palkittu useasti, viimeksi Julius Shulman Institute Excellence in Photography -palkinnolla vuonna 2015.

Kokemuksen tallentaja

Hyvä luento pistää aivot surisemaan. Sellainen oli arkkitehtuurivalokuvaaja Hélène Binet'n luento Arkkitehtuurimuseolla 2.2., osana Aalto-yliopiston *Architecture speaks* -luentosarjaa.

Heti alkuun myönnän, että lähdin tilaisuuteen hieman skeptisenä. En juurikaan tuntenut Binet'n töitä, ja vaihtelmani oli, että ne abstrakteina, mustavalkoisina ja äärimmilleen viritettyinä eivät juurikaan kerro itse kohteesta. Sain huomata olleeni väärässä.

Binet'n ydinajatus on, että koska arkkitehtuuria ei kuitenkaan voi kokonaisuudessaan valokuvien selittää, on sitä täysin turha edes yrittää. Valokuva julkisivusta ei lopultakaan kerro

mitään. Ei pidä yrittääkään kilpailla aidon kokemuksen kanssa.

Binet kertoi viime vuosina inspiroituneensa myös maise-makuvauksesta, jossa hän usein käyttää samaa metodologiaa kuin arkkitehtuurivalokuvissaan. Hän rekisteröi muotoja ja tekstuuria reitin varrella, samaan tapaan kuin ihmisen katse skannaa ympäristöä hänen kävellessään. Liike tulee mukaan katseen vaihtaessa kohdetta.

Arkkitehtuurivalokuvaus pyrkii usein kertomaan tyhjentävästi, minkälainen rakennus on. Binet sen sijaan pyrkii kertomaan, millaista rakennuksessa on olla. Hän poimii sirpaleita paikassa olemisen kokemuksesta. Mielikuvitus jatkaa siitä, mihin kuva jää, ja täydentää loput, samaan tapaan kuin kirjaa lukiessa. Tämän takia kuvissa ei myöskään ole ihmisiä. Hän haluaa, että katsoja kuvittelee itsensä tilaan.

”

MIELIKUVITUS JATKAA SIITÄ, MIHIN
KUVA JÄÄ, JA TÄYDENTÄÄ LOPUT,
SAMAAN TAPAAN KUIN KIRJAA
LUKIESSA.

Virkistävä poikkeus

Binet työskentelee pelkästään analogisesti. Hän käyttää kuva-
tessaan kahta kameraa, ”leikkisää” neliöformaatin Hasselblad-
ia ja raskaammin käsiteltävää, jalustalla ja perspektiivinkor-
jauksella varustettua suuren formaatin Arca Swiss 4x5 -kame-
raa. Hän myös vedostaa kuvansa itse. Hänelle on kuvaamisessa
ja vedostamisessa tärkeää tunne hetkeen heittäytymisestä
ja kaikkensa antamisesta.

Binet’n mukaan nykypäivän digitaalisessa valokuvaukses-
sa piilee suuri vaara. Kuvia käsitellään niin paljon, että on vai-
kea tietää, onko kyseessä todella valokuva, ja jopa ihmisiä yh-
distellään kuvaan eri otoksista.

Esitellessään luennoitsijan tilaisuuden aluksi **Jenni Reuter**,
Aalto-yliopiston arkkitehtuurin perusteiden professori, mai-
nitsi, että Binet’illä on ollut merkittävä osuus muun muassa **Pe-
ter Zumthorin** uran käynnistymisessä. Onkin mielenkiintoista
pohtia, mikä on valokuvan ja valokuvaajan rooli arkkitehdin
urakehityksessä.

Binet kertoi olevansa huolissaan kulttuurin visualisoitumi-
sesta, vaikka myönsikin, että kommentti on hieman ristiriitai-
nen valokuvaajan suusta kuultuna. Kun kännyköitä ja tablet-
teja selataan lakkaamatta, kaikki tuntuu pelkistyvän vain vi-
suaaliseksi kuvavirraksi. Kokemus on kuitenkin aina paljon
muutakin, eikä kuva voi koskaan kertoa kaikkea.

Mitä arkkitehtuurivalokuvaus on?

Erityisen vaikutuksen teki sinänsä pieneltä tuntuva asia,
Binet’n jo uransa alusta asti käyttämä tapa esittää kuvansa pa-

KUVAT: TIIA ETTALA

reittain. Parin saattavat muodostaa kaksi aivan eri asiaa (esi-
merkiksi Valsin kylpylä ja vuorenrinne) tai sitten, erityisen kiin-
nostavasti, kaksi kuvaa samasta kohteesta, vain hieman eri ku-
vakulmista. Kuinka on mahdollista, että kaksi kuvaa tuntuu
kertovan paikasta niin paljon enemmän kuin vain yksi?

Binet kertoi **Zaha Hadidin** usein pyytävän häntä kuva-
maan kohteidensa työmaita. Hän sanoi nauttivansa erityisesti
näistä toimeksiantoista, joissa rakennus on ikään kuin lapsi,
kun poistumistiekyllttejä tai ovia ei vielä tarvita. Työmaakuvat
ovat voimakkaita, ja ne kertovat epäilemättä jotain arkkiteh-
tuurin ytimeä, mutta toimiiko Binet’n tapa kuvata pelkäs-
tään tietynlaiselle arkkitehtuurille? Binet on ottanut myös eri-
laisia, ”tavanomaisempia” arkkitehtuurivalokuvia. Mistä ero
johtuu, kohteesta vaiko kenties tilaajasta? Mitä arkkitehtuuri-
valokuvaus on: taidetta, dokumentointia vai mainontaa?

Binet’n luennon jälkeisenä päivänä parin korttelin päässä
juhlistettiin Arkkitehtuurin päivää. Tilaisuuden pääpuhuja **Jean-
Philippe Vassal** näytti kohteistaan hyvin erilaisia kuvia kuin
edellisenä päivänä nähdyt. Sosiaalisen asumisen parannuspro-
jektien kuvat ovat värikkäitä, täynnä ihmisiä ja erityisesti hei-
dän tavaroitaan. Sommittelu ja arkkitehtoniset ratkaisut jäävät
taka-alalle, kun pääosassa on prosessi ja sen kullekin asukkaal-
le mahdollistama valoisa, toimiva ja omannäköinen koti.

On kutkuttavaa pohtia, mitä Binet kertoisi näistä Ranskan
lähiöiden kerrostalokolosseista.

Tiia Ettala

Uusinta uutta Tukholmassa

Ruotsin arkkitehtiliitto Sveriges Arkitekter järjestää syksyisin näyttävän tapahtuman ja upean arkkitehtuuri-gaalan. Arkkitehtien omilla päivillä jaetaan useita palkintoja ja esillä on kiinnostavia uusia projekteja.

Vuoden 2015 Kasper Salin -palkinnon saivat palkitut arkkitehdit **Bolle Tham** ja **Martin Videgård**. Palkinto myönnettiin Kuninkaallisen teknillisen korkeakoulun arkkitehtiosaston suunnittelusta.

Maan arvostetuin arkkitehtuuripalkinto on usein herättänyt keskustelua. Nyt palkitun rakennuksen ansioita pidetään kuitenkin kiistattomina. Kuvauksellinen rakennus onkin vaativassa seurassa, sillä kadun toisella puolella on **Erik Lallerstedtin** päättöihin kuuluva monumentaalinen, pohjoismaista klassismia edustava korkeakoulun punatiilinen päärakennus. Keveillä eväillä ei tähän seuraan kannattanut pyrkiä.

Vaativalle tontille rakennettu, arkkitehtien omaksi osastoksi alusta alkaen tarkoitettu talo on sekä katseenvangitsija että ympäristöönsä taiten lusikoitu teos. Verstaineen sekä luento-ja piirustussaleineen se on ennen kaikkea käyttörakennus.

Siinä on leikkisyyttä ja arvokkuutta, mikä näkyy muun muassa kahden kerroksen korkuisissa luentosaleissa. Materiaaleina ovat julkisivun Cor-Ten-teräs sekä betoni, puu ja lasi. Myös sisuvilat on viimeistelty huolella.

Kaikkiaan kuusikerroksisessa rakennuksessa liikkuminen hoituu kahden vaikuttavan portaikon kautta. Ylimmän eli henkilökunnalle tarkoitetun kerroksen terasseilta avautuvat upeat näkymät kaupungin yli. Arkkitehtiosasto on käytävän kautta yhteydessä myös samojen arkkitehtien uudelleen muokkामीin korkeakoulun infokeskuksen tiloihin.

Opiskelijoita on täytynyt mahtua tiloihin 450 henkeä.

Luksusostoskeskus

Mediassa hehkutettu uutuus on Wingårdhs-arkkitehtien suunnittelema Mall of Scandinavia. Solnan aseman vieressä modernissa Arenastadenin kaupunginosassa sijaitseva ostoskeskus on Pohjoismaiden suurin.

Kompleksiin kuuluu paitsi noin kuusi miljardia kruunua maksanut ostoskeskus myös toimistoja, asuntoja sekä lähes 4 000 pysäköintipaikkaa. Teräsrakenteinen kokonaisuus kätkee sisälleen virtaviivaisia ja kerrassaan houkuttelevia, ostamiselle ja viihtymiselle pyhitettyjä tiloja.

KUVAT: TARJA NURMI

Arkkitehtiosasto sopii mainiosti yliopistokampuksen punatiiliseen ympäristöön ja ylpeilee upeilla porrashuoneillaan (vas. sivu).

Ostoskeskuksen ansiot ovat sen tilojen korkeatasoisessa viimeistelyssä, opasteissa ja kalusteissa. Jopa saniteettitilat ovat niin tinkimätöntä laatua, että Suomessa sitä kutsuttaisiin heti luksukseksi. Kaikesta näkee, että rakennuksen on suunnitellut vakavasti otettava ja kokenut arkkitehtitoimisto.

Verrattuna noin vuotta vanhempaan Mall of Berliiniin, toiseen jättiläiseen, on arkkitehtoninen ote kokonaisvaltaisempi – Berliinissä sisäosien ilmeen on kehitellyt erikseen palkattu kaupalliseen tilaan keskittynyt suunnittelutoimisto. Mall of Scandinaviassa jopa paikoituskerrosten estetiikkaan on osattu kiinnittää huomiota.

Uutta kunnianhimoa

Tukholma kärsii samanlaisista ongelmista kuin Helsinki: asuntopoliittikka on hukattu sinisilmäisesti, ja uutta kaupunkia rakennetaan melko raskaasti. Asuntojen hinnat ovat korkealla, määrä korvaa usein laadun, mutta uusista kaupunginosista löytyy myös kunnianhimoa.

Kiinnostavia ovat muun muassa jotkin Oscar Properties -yrityksen rakennuttamat silmää miellyttävät kohteet. Rohkeimpiin kuuluu hanke Hjorthagenin suurten kaasukellojen luona. Tarkoitus on toteuttaa Herzog & de Meuronin suunnit-

Kasper Salin -palkinto

Ruotsin tärkein arkkitehtuuripalkinto Kasper Salin -palkinto jaetaan vuosittain korkeatasoiselle rakennusryhmälle tai yksittäiselle rakennukselle. Arkkitehti **Bengt Lindroosin** suunnitteleman pronssisen palkintolaatan saavat sekä rakennuttaja että arkkitehti tai arkkitehtitoimisto.

Palkinto on myönnetty vuodesta 1962 alkaen. Viime vuonna palkinto meni norjalaiselle Snøhetta-toimistolle.

Tällä kertaa palkinnosta kilpaili neljä ehdokasta: berliiniläisen Raumlaborin suunnittelema sauna Göteborgissa, Schmidt Hammer Lassenin suunnittelema Malmö Live -toimistokompleksi, Tham & Videgårdin Kuninkaallisen teknillisen korkeakoulun arkkitehtiosasto sekä Hauschild & Siegelin suunnittelema BRF Ohoj -asuntokokonaisuus Malmössä. Ennen päätöstä tuomaristo tutustui kaikkiin ehdokkaisiin paikan päällä.

Voittaneet **Bolle Tham** ja **Martin Videgård** ovat saaneet palkinnon jo aiemmin Kalmarin taidemuseosta.

Katso video tuomariston työskentelystä:

www.youtube.com/watch?v=nyeKMUWRWws.

telema solakka torni sekä korkeatasoisia asuntoja ja ottaa kaasukellot kulttuuri- ja tapahtumakäyttöön.

Tätä Ropstenin tuntumaan jo osin valmiiksi rakennettua Norra Djurholmsstadenia on myös mainostettu kestävästä kehityksen kaupunginosaksi. Kaduilla on Berliinin henkeä ja urbaania suurpiirteisyyttä.

Tuliterä, viimeistelyä vaille valmis Oscar Properties -kohde on HG7. Se käsittää kuusi tunnettujen arkkitehtien piirtämää asuin- ja liikerakennusta sekä maisema-arkkitehti **Johan Pajun** hahmottaman sisäpihan Hammarby Sjöstadeniin kuuluvassa korttelissa.

Makkaratehdas uusiokäytössä ja muita hankkeita

Helsingissä otettiin syksyllä käyttöön JKMM:n suunnittelema OP Ryhmän vaikuttava toimitalo. Sille on Tukholmassa vertailukohde, tosin kokonaan uudisrakennus. Suhteellisen uusi Swedbankin konttori Sundbybergin keskustassa on silmiä hivelevä ja rohkea rakennus sekä noin 2 500 henkilön työpaikka, jota voi ihailla aulatiloista. Sen on suunnitellut 3XN.

Nälkäisenä Tukholmassa kannattaa suunnata entisen makkaratehtaan tiloihin. Niihin on sijoitettu ravintola-kahvila-bistro

Usean tyylikkään talon yhteinen piha on maisema-arkkitehti Johan Pajun käsialaa. Oikealla Orangeriet, takana Fabriken.

Usine koostuu kolmesta toisiinsa käytävän kautta yhteydessä olevasta tilasta. Pinta-alaa kaikkineen on noin 2 000 neliötä.

Usine (Södermalmsallén 36–38), joka on varmasti myös arkkitehtien mieleen. Sisustussuunnittelija **Richard Lindvallin** suunnitteluote on tyylikäs ja pingottamaton.

Tukholmassa tapetilla on Nobel Center. Mieltä on osoitettu sekä hanketta että sen arkkitehtia, **David Chipperfieldiä** vastaan. Eniten tunteita kuumentaa pienen tullirakennuksen suunniteltu purkaminen uudisrakennuksen alta.

Toinen vaikea kysymys on Ruotsin arkkitehtuurimuseon tila. Aiemmin korkealle arvostettu museo on huonossa jaksassa, ja on olemassa jopa erilaisia suunnitelmia sulauttaa se Moderna Museetin osaksi. Asia on edelleen auki ja julkisessa keskustelussa.

Tarja Nurmi

Lisätietoa: tvark.se, mallofscandinavia.se, oscarproperties.com.

Pääsuunnittelijan valtakunnallinen pätevyystentti

HELSINGISSÄ, OULUSSA ja TAMPEREELLA **19.4.2016**

Rakennus-, LVI- ja kiinteistöalan henkilöpatentit FISE Oy:n pätevydentoteamijärjestelmään kuuluva pääsuunnittelijan pätevydentoteamien valtakunnallinen tentti järjestetään Helsingissä, Oulussa ja Tampereella **19.4. klo 13–16**. Tentin järjestelyistä vastaa Suomen Arkkitehtiliitto SAFA pääsuunnittelijan pätevydentoteamijärjestelmän sihteerijärjestönä.

Tentti on tarkoitettu kaikille niille pääsuunnittelijan pätevyyttä hakeville, jotka eivät voi korvata pätevyyden myöntämisen edellytyksenä olevaa pääsuunnittelutenttiä kokemuksella.

Tentti koostuu kuudesta kysymyksestä, jotka emeritusprofessori **Kari Salonen** valitsee tenttikysymyspankista. Päivitetyt tenttikysymyspankki ja kirjallisuusluettelo suositeltavasta pääsuunnittelua koskevasta kirjallisuudesta sekä lisätietoa pääsuunnittelijan pätevyyden toteamisen edellytyksistä löytyvät verkkosivuilta www.safa.fi > **Koulutus** > **Suunnittelijapätevyydet**. Mukaan tenttiin tarvitaan vain kynä ja kumi.

Tentin hyväksytysti suorittamiseksi osanottajan tulee vastata kuudesta kysymyksestä valitsemaansa viiteen siten, että jokaisesta kysymyksestä kertyy pisteitä ja että saavutettujen pisteiden yhteismäärä on vähintään 60 % tentin maksimipisteistä. Jokaisesta tenttikysymyksestä voi saada korkeintaan 5 pistettä, jolloin koko tentin maksimipistemäärä on 25 pistettä. Hyväksytysti suoritettu tentti on voimassa 5 vuotta.

Tentin hinta on 160 euroa + alv. 24 %.

Ilmoittautumiset tenttiin tulee tehdä **8.4.2016** mennessä osoitteessa www.safa.fi > Koulutus tai sähköpostitse koulutus@safa.fi. Muistathan ilmoittaa laskutusosoitteesi ja tenttipaikkakunnan. Tentin järjestämisen edellytyksenä on, että 8.4. mennessä Helsingin tenttiin tulee vähintään 10 ilmoittautumista, Tampereen tenttiin 5 ilmoittautumista ja Oulun tenttiin 5 ilmoittautumista.

Lisätietoa tentistä ja pääsuunnittelijan pätevyydestä osoitteesta www.safa.fi tai pätevyyslautakunnan sihteeriltä [Pia Selroos, pia.selroos@safo.fi](mailto:Pia.Selroos@safo.fi) ja 041 528 2952.

Homeitiöt ja moderni rakentaminen

Home ja pienhiukkaset modernin rakennuksen peruskorjauksessa -korjauskurssi täytti Alvar Aallon ateljeen arkkitehdeilla ja tiedonjanoilla.

Alvar Aalto -säätiön järjestämä ja valtakunnallisten Kosteus- ja hometalkoiden osin rahoittama luentokurssi kesti tammikuun torstai-illat ja kaksi lauantaita. Eri alojen asiantuntijoiden pitämien alustusten ja esitelmien teemat liikkuivat rakennusfysiikassa, pienhiukkasissa, työmaaratkaisuisa, työmaa-asiakirjoissa, lainsäädännössä ja energiatehokkuuden parantamisessa. Kaikista aiheista olisi riittänyt yksinäänkin sisältöä kokonaiselle luentosarjalle, mutta monipuolinen valikoima teemoja takasi runsaasti näkökulmia ajankohtaisiin kysymyksiin.

Tieto lisää tuskaa, mikä ilmeni myös kurssilaisten keskuudessa. Alati vaihtelevissa työmaaolosuhteissa varmoja ja hyväksi tiedettäviä ratkaisuja on vähän. Uudet rakennustavat tuonevat kurssilla monta kertaa sivutun valesokkelin lisäksi vielä lisää liki epätoivoiselta tuntuvia ongelmia. Kun niihin yhdistetään alati kiristyvät uudis- ja korjausrakentamisen energiamääräykset, joiden vaikutuksia ei ainakaan professori **Juha Vinhan** mukaan ole riittävästi tutkittu, riittänee sisäilman murheita ratkottavaksi sekä kosteus- ja homekorjattavaa tulevillekin suunnittelijoille.

Keskustelu jatkuu

Moniulotteiseen kosteus- ja homevauriokysymykseen ei tietenkään saatu tyhjentävää ratkaisua – jos se olisi muutamana tammikuun iltana löydettävissä, tuskin valtakunnallisia Kosteus- ja hometalkoitakaan olisi tarvittu. Silti kurssi saattoi yhteen arkkitehteja ja muiden alojen suunnittelijoita, tarjosi luentojen ohella tilaisuuksia asiantuntevasti alustettuun kollegiaaliseen keskusteluun.

Hedelmälliseksi osoittautui myös mahdollisuus esittää rakennustekniikkaan ja -fysiikkaan tai mikrobikasvustoihin liittyviä kysymyksiä professoreille ja muille asiantuntijoille oman alan ulkopuolelta. Tämänkaltaisen koulutustilaisuus olisi syytä tarjota useamminkin työelämässä toimiville arkkitehdeille.

Kurssi saa jatkoa syksyllä, jolloin Alvar Aalto -säätiö järjestää vastaavan kurssin. Sekin on jo alustavina ilmoittautumisina lähes täynnä – korjaus- ja restaurointisuunnittelijoiden täydennuskoulutuksen tarve on ilmeinen.

Jonas Malmberg
arkkitehti, FM, Alvar Aalto -säätiö

Lisätietoa osoitteista www.hometalkoot.fi ja www.alvaraalto.fi.

Professori Juha Vinha luennoi Aallon ateljeessa.

ESA LAAKSONEN

KOTIMAA

MAALISKUU

1.3.2016 klo 15.45–18.00

Rakennusfoorumi: Printti–digi–some?

Rakennustietosali, Malminkatu 16 A, Helsinki.

Millainen on kiinteistö- ja rakentamisalan median ja journalismin tulevaisuus? Kuka tuottaa sisällöt? Keskustelussa mm. Rakennuslehden päätoimittaja Veijo Käyhty, Arkkitehti-lehden päätoimittaja Jorma Mukala ja Helsingin Sanomien toimittaja Marja Salmela. Ilmoittautuminen viimeistään pe 26.2.

• www.rakennustieto.fi/rakennusfoorumi

11.–13.3.2016

Raksa

Lahden messukeskus, Salpausselänkatu 7, Lahti.

Ohjelma tarjoaa ajankohtaista asiaa ja ideoita rakentamiseen, remontointiin ja sisustamiseen sekä tietoa mm. energiatehokkaasta rakentamisesta. Pe 11.3. järjestetään riskitöntä rakentamista ja turvallista asumista käsittelevä seminaari.

• www.lahdenmessut.fi/fi/tapahtuma/raksa

16.3.2016

Sisäilmastoseminaari 2016

Messukeskus, Messuaukio 1, Helsinki.
Suomalaisen sisäilmastotutkimuksen

arvostetussa tapahtumassa kymmenet sisäilmateeman parissa työskentelevät ammattilaiset esittelevät viimeisimmät tutkimustuloksensa. Ilmoittautuminen viimeistään ke 9.3. klo 12.

• www.sisailmayhdistys.fi

18.–20.3.2016

Jyväskylän Rakennusmessut

Jyväskylän Paviljonki, Lutakonaukio 12, Jyväskylä.

Rakennusmessut on rakentamisen ja sisustamisen ammattilaisten ykköstopahtuma Keski-Suomessa. Tarjolla on ajankohtaista asiaa rakentamisesta, remontoinnista ja sisustamisesta.

• www.jklrakennusmessut.fi

22.–23.4.2016

Arkkitehtipäivät 2016

Tampere.

Teemana on Kaupunki liikkeessä. Ohjelma tarkentuu: seuraa tilannetta SAFAn verkkosivuilla, Facebookissa ja Twitterissä sekä seuraavissa au-numeroissa.

• www.safa.fi

NÄYTTELYT

HELMI-MAALISKUU

–27.2.2016

Kaupunkibulevardit

Laituri, Narinkka 2, Helsinki.

Mitä kaikkea bulevardit voisivat olla? Urban Boulevards -opiskelijatöiden näyttely esittelee uusia avauksia Käpylän asemanseudun ja Tuusulanväylän kehittä-

miselle uuden yleiskaavan suuntaviivoja seuraten.

• laituri.hel.fi

–24.3.2016

Ratikka

Laituri, Narinkka 2, Helsinki.

Kurkista tulevaisuuden joukkoliikenteeseen Helsingissä ja Espoossa. Oheisohjelmana ma 7.3. klo 16–18 Oulunkylän Käskynhaltijantien ja Maunulan Pirkkolantien ja Pirjontien alueen asemakaavaluonnosten esittely- ja keskustelutilaisuus ja to 24.3. Raide-Jokerin pysäkeille nimet -ideoinnin tulokset julkistetaan raidejokeri.info-sivuilla.

• laituri.hel.fi

–10.4.2016

Paimion parantola

Alvar Aalto -museon Galleria, Alvar Aallon katu 7, Jyväskylä.

Aallon Paimion parantolaa on pidetty kokonaistaideteoksena. Näyttelyssä esitellään parantolan vaiheita Suomen ensimmäisen säilyttämisen hallintasuunnitelman valossa. Näyttelyssä on hyödynnetty mm. valokuvia ja piirustuksia sekä Aino ja Alvar Aallon suunnittelema uniikkeja huonekaluja, joita ei ole nähty parantolan ulkopuolella. Museon perusnäyttelyssä voi tutustua myös uuteen potilashuoneen rekonstruktioon.

• www.alvaraalto.fi

14.4.–1.10.2016

Pyöräliikenne Helsingissä

Laituri, Narinkka 2, Helsinki.

KSV on julkaissut Pyöräliikenteen suunnitteluohjeen osa I, ja osa II valmistuu keväällä. Näyttelyssä lanseerataan pyöräliikenteen suunnittelun uusi filosofia suunnittelijoille, aktiivipyöräilijöille sekä liikennekasvatuksen ja turvallisuuden näkökulmasta kaikille helsinkiläisille.

• laituri.hel.fi

ULKOMAAT

HUHTIKUU

22.–23.4.2016

20th International Passive House Conference

Darmstadt, Saksa.

Yli sata kansainvälistä puhujaa saapuu kertomaan uusimmista projekteista, joissa on noudatettu energiatehokkuuden ja kestävä kehityksen vaatimuksia.

• www.passivehouseconference.org

Ornamon Teos Myynti

12.–20./3. →

Kaapelitehdas, Puristamo
Tallberginkatu 1 C Helsinki
Avoinna arkisin klo 12–18, la–su 11–17

Take away-myyntinäyttely!

SAFAn jäsenet ovat tervetulleita avajaisiin
pe 11.3. klo 17–19! www.ornamo.fi | #teosmyynti16

Kuva: Jenni Sorsa, Redplop

NÄYTTELYT MUSEOSSA

Hoito ja hoiva. Parantavat tilat silloin ja nyt
25.11.2015–5.6.2016

Arkkitehtuurimuseon ja Suomen arkkitehtiiliitto SAFAn tuottama näyttely esittelee terveydenhuollon ja hyvinvoinnin rakentamisen kehittymistä arkkitehtuurikilpailuiden kautta 1800-luvun loppupuolelta nykypäivään.

NÄYTTELY TULOSSA

Suomen arkkitehtuuria. Kaksivuotiskatsaus 2016
15.6.–2.10.2016, iso näyttelysali

Vuonna 2016 arkkitehtuurin kaksivuotiskatsaus nostaa esille rohkeaa ajattelua ja kokeilevaa arkkitehtuuria. Mukaan on valikoitu useita kiinnostavia avauksia asunto-rakentamisen puolelta. Myös kotimainen osaaminen korjausrakentamisessa on edustettuna ajankohtaisessa valikoimassa.

TAPAHTUMAT

Torstai 3.3. kello 18–20, Architecture Speaks
Arkkitehti, Kunlé Adeyemi, NLĚ
African Water Cities

Jenni Reuter haastattelee arkkitehti ja kaupunkisuunnittelija Kunlé Adeyemia. Adeyemin NLĚ-toimiston suunnittelema Makokon kelluva koulu esiteltiin Arkkitehtuurimuseon Muutos-näyttelyssä vuonna 2013. NLĚ työskentee useiden tutkimus- kaupunkisuunnittelu- ja arkkitehtuurihankkeiden parissa. Kieli englanti, 8/4/0€

Keskiviikko 9.3. kello 18, Vaikuttajafoorumi
Kansanedustaja Pekka Haavisto
Gloaalit haasteet – paikalliset vastaukset

Gloaalisuus ei merkitse vain energian, tavaroiden ja pääoman liikkeitä, vaan myös ihmisten suurempaa liikkuvuutta. Miten vahvistaisimme kestäväää kehitystä maailmalla? Kansanedustaja Pekka Haavisto pohtii näkökulmaansa ajankohtaisiin muutostrendeihin: ilmastonmuutokseen, konflikteihin ja pakolaisuuteen. Tapahtumaan on vapaa pääsy.

NÄYTTELYT ULKOMAILLA

WAY – SEAWAY, RAILWAY, BIKEWAY
UABB Bi-City Biennale of Urbanism\Architecture
4.12.2015–28.2.2016

Helsingin muutos kahdensadan vuoden aikana. Voidaanko kaupunki ajatella uudelleen olemassa olevia rakenteita hyödyntäen?

Vuosirenkaita – puuarkkitehtuurin uusi sukupolvi
AIA New York Center for Architecture, New York, USA
16.2.–30.4.2016

Näyttely jatkaa kiertoaan Yhdysvalloissa. Arkkitehtuurimuseon ja Aalto-yliopiston Puustudion yhteisnäyttely kertoo uuden suomalaisen puuarkkitehtuurin tarinan kahden viimeisen vuosikymmenen ajalta.

LAPSILLE

Arkkitehtuurimuseon uusi arkkitehtuurikasvatuksen A&O-huone sopii kaikille tekemisestä kiinnostuneille museokävijöille. Huone on avoinna ja hyödynnettävissä joka päivä museon aukioloaikojen mukaan.

Keskiviikko 16.3., Hoito ja hoiva -näyttely lapsille
Kolme työpajaa näyttelyn teemoista
kello 9.30–11, 11–12.30 ja 17.30–19
Tapahtumaan on vapaa pääsy.
Ennakkoilmoittautuminen: kaisa.sjovall@mfa.fi

SALLA BEDARD

Älykästä valoa

**Väitöskirja paneutuu mukautuvan valaistuksen sovel-
luksiin ja käytännön hyötyihin pimeässä pohjoisessa.**

Arkkitehti **Henrika Pihlajaniemen** väitöskirjassa *Mukautuvan valaistuksen suunnittelu ja kokemus – tapaustutkimuksessa mukautuminen, vuorovaikutus ja osallistuminen* mukautuva valaistus on arkkitehtuurin ja kaupunkitilan elementti, joka vaikuttaa ihmisen kokemukseen ympäristönsä. Mukautuva valaistus kirkastuu, himmenee tai muuttaa väriään suunnittelijan määritelmien mukaan, esimerkiksi sensoreista tai tietokannasta saadun tiedon perusteella. Se voi tukea ihmisen biologista rytmiä ja toistaa luonnonvalaistuksen muutoksia. Valaistuksessa tapahtuvia muutoksia voi ohjata myös käyttäjä itse.

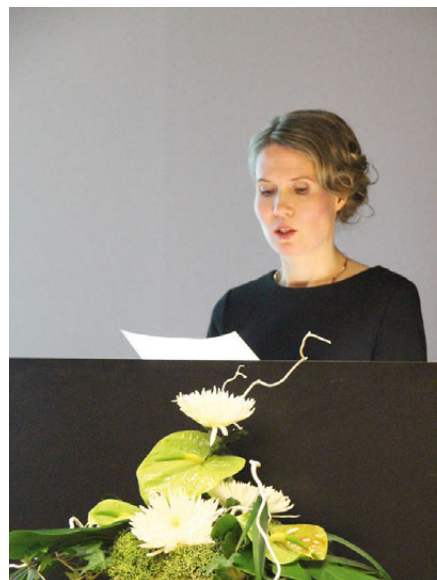
Väitöskirjassa on käytetty sekä suunnittelulähtöisiä tutkimusmenetelmiä että laadullisen tutkimuksen menetelmiä. Pihlajaniemi nostaa tärkeäksi osaksi suunnittelulähtöistä tutkimusta käyttäjäkokemusten arvioinnin. Väitöskirjan tapaustutkimukset on toteutettu Oulun yliopiston arkkitehtuurin tiedekunnan tutkimushankkeissa Mukautuva valaistus – algoritmiaivusteinen valaistussuunnittelu sekä SparkSpace – mukautuva ja energiatehokas valaistuksen ohjaus.

Valosta turvallisuutta

Mukautuva valaistus -hankkeessa toteutettu *Valotarina* oli osallistava ja viestivä valotaideteos. Kaupunkilaiset loivat omia valotarinoitaan olemassa olevien katuvalaisinten RGB-LED-valonauhojen ja helppokäyttöisen verkkosovelluksen avulla. Näin he toivat uuden sosiaalisen median ulottuvuuden Pakkahuoneenkadun kävelypainotteiselle katuosuudelle.

Samassa tutkimushankkeessa toteutettiin Otto Karhin puistoon *Kaupunkikaikuja*-projekti, jossa tutkittiin mukautuvaa, liikkeeseen reagoivaa puistovalaistusta. Ohjattavat LED-valonlähteet valaisivat talvisen puiston käytävää ja puita valkoisen valon ja RGB-LED-valaisinten eri sävyillä. Tätä projektia varten Pihlajaniemi ja arkkitehti **Toni Österlund** kehittivät graafisen VirtuAUL-suunnittelutyökalun.

Käyttäjien kokemukset mukautuvasta valaistuksesta puistoympäristössä olivat myönteisiä, ja kulkijoiden liikkeisiin mukautuvan, edellä kulkevan ohjaavan valaistuksen koettiin lisäävän turvallisuudentunnetta. Mukautuvan valaistuksen myötä talvisesta puistosta tuli läpikulkupaikan sijasta oleskelupaikka, mikä loi puistolle uuden identiteetin.

HELENA OJALA

**MUKAUTUVAN VALAISTUKSEN MYÖTÄ
TALVISESTA PUISTOSTA TULI
LÄPIKULKUPAIKAN SIJASTA
OLESKELUPAIKKA.**

Valoa vaateosastolla

SparkSpace-hankkeessa mukautuvaa valaistusta tutkittiin kaupallisessa ympäristössä naistenvaateosastolla. Testialueella yleisvalaistuksen ja kohdevalaistuksen ohjaaminen yhdistettiin älykkääseen asiakkaiden sijainnin ja liikkumisen analyysiin.

Kun asiakas lähestyi testiosastoa, liike käynnisti valomuu-
tosten sarjan. Asiakkaan ollessa testiosastolla intensiivinen valaistus nosti esiin tuotteita asiakkaan lähistöllä ja houkutteli asiakasta tutkimaan tuotteita pidempään. Tilan käyttäjät kuvasivat dynaamisen valkoisen ja värillisen valon vaikutusta myymäläkokemukseen pääosin myönteiseksi.

Pihlajaniemen väitöskirjassaan esittämät tapaustutkimukset kuvaavat, kuinka mukautuvalla valaistuksella voidaan tuoda erilaisiin sisätiloihin ja kaupunkitiloihin uusia ulottuvuuksia. Tilan käyttäjää voidaan ohjata valaistuksella, hänen mielenkiintoaan ympäristöä kohtaan voidaan herättää, tai hän voi itse vaikuttaa tilan valaistukseen.

Valaistuksella kohti parempaa ympäristöä

Väitöstilaisuus pidettiin tammikuussa Oulun yliopiston arkkitehtuurin tiedekunnassa. Pihlajaniemen vastaväittäjinä olivat valaistussuunnittelun koulutusohjelman johtaja, apulaisprofessori **Ellen Hansen** Aalborgin yliopistosta Tanskasta sekä professori **Johan Verbeke** KU Leuvenin yliopistosta Belgiasta. Väittelijän ja vastaväittäjien välille syntyi innostunut keskustelu mukautuvan valaistuksen merkityksestä, kokemuksellisuudesta sekä suunnitteluprosessin hallinnan merkityksestä ympäristössä.

Vastaväittäjät kiinnittivät huomiota Oulun pohjoisuuteen, luontoon ja muuttuvaan valoon eri vuodenaikoina. Valaistuksen merkitys kasvaa, jos talvella on pitkään pimeää. Pohjoinen tarjoaa kiinnostavan tutkimusympäristön uudenlaisten valaistustekniikoiden käytölle kaupunkitilassa ja arkkitehtuurissa.

Pihlajaniemen mielestä valaistuksen uusimpia sovelluksia ei tulisi käyttää ympäristössä vain saatavilla olevan tekniikan vuoksi, vaan valaistuksen tulisi lisätä ympäristön laatua ja parantaa käyttäjien kokemusta arkkitehtuurista.

Piia Markkanen

Helsinki – kartanoiden kanssa kaupungistunut

Tuore maisema-arkkitehtuurin väitöskirja muistuttaa siitä, kuinka Helsingin historialliset kartanot ovat muuttuneet osaksi tulevaisuuden kaupunkia.

Maisema-arkkitehti **Ranja Hautamäen** väitöskirja *Kartanot kaupungissa – Helsingin kartanoympäristöjen kaupunkimaistuminen, säilyttäminen ja yhteensovittaminen kaupunkirakenteeseen* käsittelee Helsingin ja sen kartanoiden kohtaamista kaupunkisuunnittelun ja suojelun kannalta.

Hautamäki on tarkastellut Helsingin kartanomaisemia inventointi-, suunnittelu- ja lopulta tutkimuskohteina jo 1990-luvun lopulta saakka. Työ perustuu laajaan aineistoon kartanoiden ja kaupungin kohtaamistavoista, kartanoiden suojeluhistoriasta ja toiminnan muutoksesta. Tapauskohteisiin kuuluvat lähes kaikki Helsingin kaupungin alueella sijaitsevat kartanot. Nämä 27 kohdetta luovat näkymän kartanoiden roolista Helsingin kasvussa suurkaupungiksi.

Tutkimus lisää tietoa Helsingin kaupungistumisen historiasta, selkeyttää kaupunginosien identiteetin lähtökohtia ja palvelee suunnittelijoita, päättäjiä sekä kaupunkisuunnitteluun osallistuvia. Tapauskohteet tarjoavat todellisiin kohteisiin perustuvia ratkaisumalleja ja erilaisten kartanomaisemien tyyppittelyä. Mallit ovat hyödyllisiä, kun suunnitellaan kaupunkikeskustojen ja kaupunginosien täydennysrakentamista, uusia tielinjauksia, etsitään arvorakennuksille uusia käyttäjiä tai uudistetaan julkisia tiloja puistoineen.

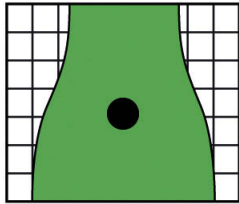
JOUNI MULTIMÄKI

Aika ei pysähdy

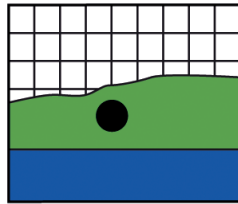
Monet Helsingin kaupunginosat rakennettiin kartanoiden maille. Helsingin keskustan itäpuolella sijaitsevat hyvin säilyneet merenrantakartanot, pohjoispuolelta itään ulottuvalta vyöhykkeeltä löytyvät kaupunkimaistuneet kartanosaarekkeet, ja kaupungin pohjoislaidoilla ovat säilyneet laajat kartanomaisemakokonaisuudet. Lisäksi neljästä kartanoalueesta on jäljellä enää vain ydin tai yksittäisiä osia.

Esimerkkejä näin säilyneistä kartanomaisemista ovat edelleen laajat vihreät Haltiala, Malminkartano ja Viikki, merelliset Kulosaari, Herttoniemi ja Jollas, kaupunkimaiset Kumpula, Meilahti, Munkkiniemi, Pukinmäki ja Puotila sekä ytimeltään säilynyt Lauttasaari.

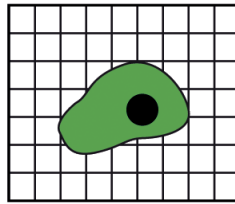
LAAJAT KARTANO- MAISEMAKOKONAISUUDET

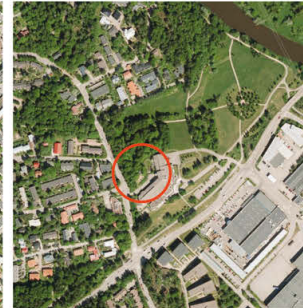
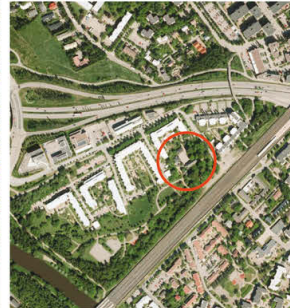
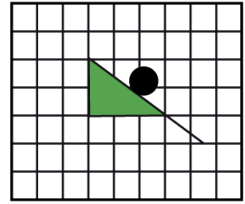
HYVIN SÄILYNEET MERENRANTAKARTANOT

KAUPUNKIMAISTUNEET KARTANOSAAREKKEET

VAIN YTIMELTÄÄN SÄILYNEET KARTANOT JA KARTANOFRAGMENTIT

Helsingin neljä erilaista kartanomaisematyyppiä. Esimerkkeinä vasemmalta Tuomarinkylä, Stansvik, Pukinmäki ja Oulunkylä.

Hautamäki katsoo koko Helsinginniemeä vanhojen karttojen avulla, kulkee viljamakasiinin laitaa ja tarkastelee kiviaitoja, istutuksia, arkkitehtuurin koristeita ja puutarhan siluettia. Hautamäki muistuttaa siitä, miten suunnittelijalle visuaalinen ympäristö on samalla toiminnallista – kaikella on tarkoituksensa. Kartanoiden toiminta muuttui läpi vuosisatojen ja muuttuu edelleen. Ajan pysäyttämistä tiettyyn hetkeen tavoitellaan vain harvoin edes suojelelun lähtökohtana.

Upseerien asuintiloista julkisiksi puistoiksi

Hautamäen tutkimus valottaa kartanoiden ja kaupungin kohtaamista historian ja maapolitiikan näkökulmista. Yleisesti kartanot rakennettiin maiseman kohokohtiin, jokilaaksoihin tärkeiden vesireittien ja viljavien maiden äärelle sekä vanhojen kylien tuntumaan maanteiden yhteyteen. Helsingin kartanohistoriaan vaikuttivat kaupungin perustaminen ja Viaporin rakentaminen. Upseerit, virkamiehet ja teollisuusmiehet hankkivat kartanoita asuintiloikseen ja sijoittaakseen tiloille teollisuutta: tiilitehtaita, ruukkeja ja vesisahoja.

Myöhemmin yksityisistä kartanoista tuli julkisia: yhteisiä viljelymaita, siirtolapuutarhoja ja työväestön asuinpaikkoja sekä julkisia puistoja. Parhaille maille rakennetut kartanot olivat kaupungille kiinnostavin laajentumisalue. Kun kartanot olivat menettäneet säädyille kuuluneet erioikeudet, maanviljelyn tuottamattomuus ajoi kartanoita etsimään uusia tulon-

lähteitä maakaupoista. Myös teollistuminen vaati lisää maata työväestön asuttamiseen. Kaupunkisuunnittelu tavoitteli tilaa asukkaille ja teollisuudelle mutta myös jo tuolloin virinneelle suunnitelmalle viherverkostosta.

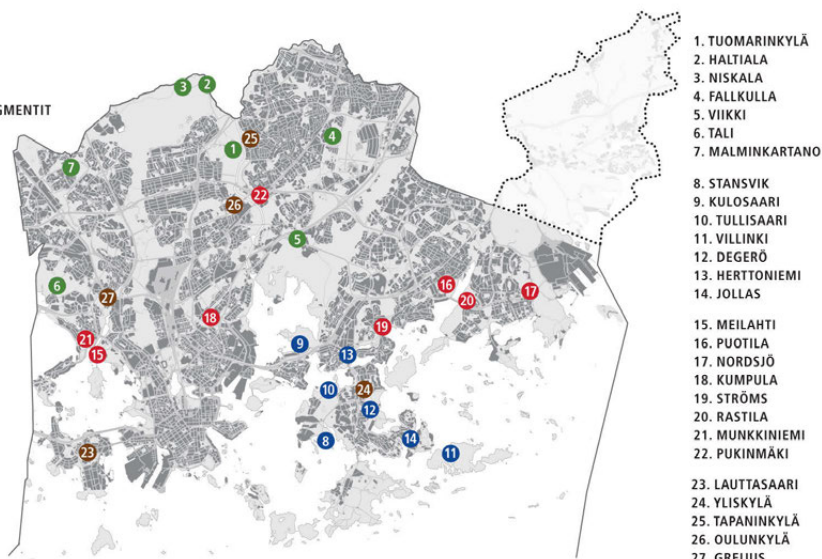
Varhainen viherverkosto

Viherverkoston kehittyminen alkoi **Bertel Jungin** suunnitelmasta vuonna 1911. Kartanoiden laajat vehreät alueet, etenkin Vantaan jokilaakso Oulunkylän kartanosta Kumpulaan, liitettiin kaupunki- ja kansanpuistoihin Korkeasaareen, Seurasaa-reen ja Tullisaareen. Helsingin viheralueiden esikuvina olivat Bostonin, Chicagon ja Wienin vihervyöhykkeet.

Eliel Saarisen Munkkiniemi–Haaga-suunnitelman jälkeen vuonna 1918 luotu Pro Helsingfors -suunnitelma esitteli viherverkoston kokonaissuunnitelman, johon kuuluivat säteittäiset vihervyöhykkeet. Juuri tämä suunnitelma sisälsi ajatuksen siitä, miten kartanoympäristöt voidaan jäsentää osaksi kaupunkirakennetta. Yksityiset kartanot saivat julkisen tehtävän yleisinä rakennuksina ja osana vihervyöhykettä.

Kaupunkisuunnittelulle viherverkosto on ollut myös rakentamisen reservialuetta, johon on kohdistunut teollisuuden, satamien, lentokenttien ja tiestön kasvupaineita. Virkistysalueiden yleissuunnittelu alkoi 1970-luvulla samaan aikaan kun ryhdyttiin suojelemaan kulttuuriympäristöjä.

- LAAJAT KARTANOMAISEMAKOKONAISUUDET
- HYVIN SÄILYNEET MERENRANTAKARTANOT
- KAUPUNKIMAISTUNEET KARTANOSAAREKKEET
- VAIN YTIMELTÄÄN SÄILYNEET KARTANOT JA KARTANOFRAGMENTIT

Kartanomaisematyyppit ja niiden sijainti kaupunkirakenteessa. (Muokattu Helsingin kaupungin pohjakartasta.)

Osa jatkumoa

Nyt kartanomaisemien arvot tunnustetaan, mutta niiden ei haluta rajoittavan rakentamista. Täydennysrakentamisen odotetaan parhaimmillaan edistävän suojelua. Uusi tavoite on ollut eurooppalaisen puistohierarkian tuominen Suomeen. Uudessa yleiskaavassa 2050 ei ole kuitenkaan itsestään selvää, että kulttuuriympäristön arvot ja suojelutavoitteet tuodaan esille. Uhkakuva on, ettei puistohierarkiassa oteta huomioon esikaupunkien piirteitä ja että vihervyöhykkeet kutistuvat ohiiksi nauhoiksi.

Hautamäen pohdinta herättää kysymyksiä nykymaisema-arkkitehtuurin mahdollisuuksista ja tulevaisuudennäköistä. Jokilaaksojen vihervyöhykkeet sijaitsevat matalimmilla alueilla ja ovat keskeisiä, kun varaudutaan merivedenkorkeuden nousuun, sademäärän kasvuun ja tulviin. Kosteikkosuunnittelu ja hulevesijärjestelmät vaativat jälleen uudenlaista yhteistyötä suunnittelu- ja hallintokentässä sekä esteettisiä suunnitteluvaihtoehtoja.

Hautamäen työ asettaa nyt tehtävät valinnat historialliseen jatkumoon. Mitä on säästetty, mitä annettu kadota? Kaupungistumisen aika, joka ulottuu 1800-luvulta nykypäivään, on kaupunkihistoriassa lyhyt ajanjakso. Millaisen kerroksen oma aikamme jättää Helsingin morfologiaan?

Laura Uimonen

Henrika Pihlajaniemi 2016: *Mukautuvan valaistuksen suunnittelu ja kokemus – tapaustutkimuksissa mukautuminen, vuorovaikutus ja osallistuminen.*

Acta Universitatis Ouluensis. H, Architectonica 3, Oulun yliopisto. 184 sivua.

Ranja Hautamäki 2016: *Kartanot kaupungissa – Helsingin kartanoympäristöjen kaupunkimaistuminen, säilyttäminen ja yhteensovittaminen kaupunkirakenteeseen.*

Aalto-yliopiston julkaisusarja 4/2016, Taiteiden ja suunnittelun korkeakoulu. 357 sivua.

MARKKU SONNINEN

”

MUTTA KUINKA PITKÄÄN ALALLA
PÄRJÄÄ SILLÄ, ETTÄ ON LYHYESTI JA
YTIMEKKÄÄSTI – ARKKITEHTI?

Ihan vain arkkitehti

Valmistuin Teknillisestä korkeakoulusta vuonna 1997 suorittettuani arkkitehdin tutkinnon. Nyt parikymmentä vuotta myöhemmin huomaan, että sanan *arkkitehti* käyttö on muuttunut täydellisesti.

Pääsyy muutokseen voi olla se, että uusi teknologia on vallannut nopeasti kaikki elämän osa-alueet. Kielen muutos ei pysynyt vauhdissa mukana, joten termejä piti lainata toisaalta muun muassa työtehtävien nimikkeiksi.

Ammattikuntamme huomasi ensimmäiset hämmentävät työpaikkailmoitukset: it-arkkitehti, tietoarkkitehti ja järjestelmäarkkitehti. Pian paikkoja oli runsaasti avoinna pilvipalvelu- ja java-arkkitehdeille, sovellusarkkitehdeille, koodaaville arkkitehdeille ja verkkoarkkitehdeille.

Houkuttelevan vaikutusvaltaisilta vaikuttavat myös yliarkkitehti, pääarkkitehti, kehitysarkkitehti tai yritysarkkitehti. Futuristisen kiehtoilta kuulostavat puolestaan ratkaisuarkkitehti, infra-arkkitehti, teknologia-arkkitehti tai mobiiliarkkitehti.

Mediassakin sanan arkkitehti katsotaan nykyisin tarkoittavan mitä tahansa suunnittelijaa, kehittelijää tai valmistelijaa. Lainausmerkkejä ei näissä yhteyksissä käytetä.

Ammattinimikkeen muuttumisella yleistermiksi on seurauksensa. LVI-alalla on tullut vastaan talotekniikan arkkitehteja ja tekniikka-arkkitehteja. Hiljattain LVI-yritys mainosti

messuilla ”talotekniikan arkkitehteja palveluksessanne”. He olivat julistaneet LVI-suunnittelijat arkkitehdeiksi, jotta pien-
talarakentajat ottaisivat heidät hankkeeseen yhtä varhaisessa vaiheessa kuin arkkitehdinkin. Toisella alan toimijalla LVI-suunnittelijoista oli tullut tekniikka-arkkitehteja, jotka olivat koko hankkeen keskeisimmät toimijat. Jos arkkitehti ei nykyisin tarkoita pelkästään tiettyä ammattia, hekin voivat olla jonkinlaisia arkkitehteja ja hallita kokonaisuuksia.

Myös sana arkkitehtuuri on otettu monipuoliseen käyttöön, erityisesti erikoistermi *kokonaisarkkitehtuuri*. Korkea-koulu järjestää arkkitehtuuripäiviä (jotka eivät liity arkkitehtuuriin), kaupunki on perustanut arkkitehtuuriryhmän (jossa ei ilmeisesti ole jäsenenä yhtään arkkitehtia) ja ministeriöllä on käytössä arkkitehtuurimenetelmä (jota ei käytetä rakentamishankkeissa).

Sana rakennustaide korvaisi monessa asiayhteydessä hyvin sanan *arkkitehtuuri*. Ehkä sen käyttö tuleekin lisääntymään sekaannusten välttämiseksi.

Mutta kuinka pitkään alalla pärjää sillä, että on lyhyesti ja ytimekkäästi – ja jotenkin kai hienon kuuloisesti – arkkitehti? Ihan vain arkkitehti.

Satu Ratinen
arkkitehti SAFA

Valoa vanhan Polyteekin julkisivuun

Tammikuussa 2016 kahdeksannen kerran järjestetty Lux Helsinki oli valosuunnittelun taidonnäyte, jota luminen kaupunki oivallisesti korosti.

Valofestivaali painottui erityisten valoteosten esittelyyn, mutta myös rakennusten julkisivuvalaistus on viime vuosina kehittänyt entistä monipuolisemmaksi nykytekniikan myötä. Tämä tuo vanhojen arvorakennusten valaisemiseen uusia mahdollisuuksia. Lux Helsingin valoteoksessa esimerkiksi vaatimaton Annantalo – **Gustaf Nyströmin** piirtämä entinen kansakoulu – oli saanut merkittävän roolin öisessä kaupunkikuvassa.

Entinen Teknillinen korkeakoulu, nykyinen Metropolian päärakennus Hietalahdentorin laidalla, peruskorjattiin vuosina 1990–1995. Projektiryhmän sähkösuunnittelija ehdotti tuolloin, että rakennuksen torinpuoleiseen fasadiin tehtäisiin julkisivuvalaistus. Rakennuksen edessä on parimetrisen rauta-aidan erottama puistikko, johon valolähteet voitaisiin sijoittaa turvallisesti ja sopivalle etäisyydelle julkisivusta.

Silloisen laman paineissa toiminut Rakennushallitus ei lämmennyt hankkeelle.

Vanhan Teknillisen korkeakoulun julkisivu on peräisin vuodelta 1928, jolloin **Armas Lindgren** korotti jo aiemmin pidennettyä Polyteekkia kahdella kerroksella. Samalla hän lisäsi rakennuksen keskiosaan ja sivusiipien päätyihin barokki-vaikutteisen balustradin.

Koko torin mittaisen komean julkisivun valaiseminen antaisi rakennukselle juhlavuutta ja samalla virkistäisi Hietalahdentorin arkista miljöötä. Juhlavalauksen voisi myös no-teerata Jätkäsaaren uuden tornihotellin ikkunoista.

Valaistuksen suunnittelu puolestaan tarjoaisi tämän päivän uusille osaajille kiitollisen ja haastavan tehtävän. Nyt olisikin viimein oikea aika toteuttaa Lux Hietalahti – nykytekniikalla ja edullisesti.

Osmo Lappo

Koteja kaikille?

// Myytävänä käytetty koti. Miltä kuulostaa? Ainakin minun korvissani kyseessä on mahdottomuus. Olen oppinut ja niin myös opettanut, että asunto muuttuu kodiksi vasta kun siellä asutaan.”

Näin aloitin muutama vuosi sitten *Helsingin Sanomien* mielipidesivuilla julkaistun kirjoitukseni. Tätä mieltä olen edelleen, ja käsitystäni tukee ja vahvistaa myös Wikipedian määrittely: ”Koti on paikka, jota ihminen käyttää vakituiseen asumiseen, jossa säilytetään henkilökohtaisia tavaroita, jossa vietetään vapaa-aikaa ja jossa perheen jäsenet asuvat.” Sitä ennen se on siis vain ja yksinomaan asunto.

SAFAn 3.2. järjestämän Arkkitehtuurin päivän seminaarin otsikko *Koteja kaikille* sai taas kirjoittamaan aiheesta. Tilaisuuden keskustelijoina oli kolmen asuntosuunnittelun oppituolin professorit – ei suinkaan kotisuunnittelun. On toki selvää, että jokainen asunnontarvitsija, kiinteistösiijoittaja lukuun ottamatta, etsii asuntoa kodikseen.

Kysyin panelisteilta heidän suhtautumistaan siihen, että asuntosuunnittelu ja -tuotanto tapahtuu lähes tuntemattomalle asukkaalle eikä asukkaiden yksilöllisiä toiveita voida ottaa huomioon. **Hannu Huttunen** kiteytti loistavasti asunnon ja kodin eron toteamalla, että ”asunnon tulisi olla mahdollisimman yleispätevä ja luoda puitteet asukkaalle yksilöllisen kodin toteuttamiseen”. Hän korosti myös sitä, että asuinhankeessa ei saisi sallia yhtään huonoa asuntoratkaisua, sillä jokainen asunto on asuttuna joskus jonkun koti.

Asuntotuotanto-organisaatioiden markkinointi sekä media näyttävät suosivan *koti*-nimitystä *asunnon* sijaan – ilmeisesti myynti- ja mielikuvasyistä. En ole niin naiivi, että kuvittelisin väärin käytetyn *koti*-nimityksen enää poistuvan, mutta toivoisin arkkitehtien asiantuntijoina pitävän nämä käsitteet toisistaan erillään eikä käyttävän niitä saman asian synonyymeina ja käsitteitä hämärtävästi.

Kiitokset järjestäjille kiintoisasta seminaarista!

Matti Seppänen

arkkitehti SAFA

asuntosuunnittelun professori emeritus

Kriittisiä näyttelykuvia

A rkkitehtuurimuseo järjestää nykyään paljon erilaisia keskustelu-, luento- ja muita tilaisuuksia. Tämä aktiivisuus on tervetullut uusi piirre. Viime vuosien näyttelyt sen sijaan ovat herättäneet paljon kriittistä keskustelua.

Viime vuosien näyttelypolitiikasta tuntuu puuttuvan pitkäjänteinen suunnittelu. Vaikutelma on sattumanvarainen. Näyttelyarkkitehtuuri ei myöskään ole pysynyt sillä tasolla, mihin Arkkitehtuurimuseossa on perinteisesti totuttu. Taso on laskenut. Tänä vuonna isossa salissa on vain kolme näyttelyä (*Hoito ja hoiva, Kaksivuotiskatsaus, 1960-luku*) aiemman neljän sijaan. Toivottavasti tämä on poikkeuksellista eikä viesti näyttelytoiminnan hiipumisesta. Jos lukuisten tilaisuuksien ja tapahtumien järjestämisen kääntöpuolena on näyttelytoiminnan heikkeneminen, hinta on liian kova arkkitehtuurin kannalta.

Näyttelyitä tarvitaan

Suomessa on vain yksi arkkitehtuurimuseo. Museon näyttelyillä on suuri merkitys, sillä mikään muu instituutio ei järjestä korvaavaa toimintaa. Voisi tietysti ajatella, että nykyisessä mediayhteiskunnassa näyttely itsessään on vanhentunut toimintatapa – kaikkihan on verkossa – mutta en näe asiaa niin.

Museolain mukaan museoiden tavoitteena on vahvistaa väestön ymmärrystä kulttuurista. Museo tallentaa ja sen tulee myös harjoittaa aineistojen tutkimusta, opetusta, tiedonvälitystä sekä näyttely- ja julkaisutoimintaa. Näyttelyt ja julkaisut ovat yksi tapa ottaa kantaa ajankohtaisiin ilmiöihin ja tuoda keskusteluun uusia tulkintoja.

Myös näyttelyarkkitehtuurilla on oma itsenäinen arvonsa. Tärkeä sisältö, vaikkapa julkisen tilan luonne ja merkitys, ei välity eikä valaistu, jos esillepano ei saa asiaa elämään. Näyttelyn suunnittelu toimivaksi sisältää aina myös tilallis-rakenteellista ideointia. Näyttely on pienimittakaavaista rakentamista ja antaa mahdollisuuden arkkitehtonisten ideoiden kehittelyyn ikään kuin laboratoriotyönä. Tämän ulottuvuuden toivoisi näkyvän erityisesti Arkkitehtuurimuseon näyttelyissä.

Sivujuonteena näyttelyiden merkityksestä voi myös todeta, että ne palvelevat joustavammin pääkaupunkiseudun ulkopuolella asuvia kuin yhteen ajankohtaan sidotut tilaisuudet – tämän tiedän omasta kokemuksesta, sillä työskentelin ja asuin pitkään Tampereella.

Arkkitehtuurin ymmärtäminen

Arkkitehtuurimuseolla on runsas arkisto suomalaisesta arkkitehtuurista 1900-luvun alkupuolelta alkaen. Tämä antaa

MUSEON NÄYTTYLLÄ ON SUURI
MERKITYS, SILLÄ MIKÄÄN MUU
INSTITUUTIO EI JÄRJESTÄ
KORVAAVAA TOIMINTAA.

hyvän perustan pitkäjänteiselle näyttelypolitiikalle. Arkistoa hyödyntävien tutkimuksellisten näyttelyiden kautta saadaan esiin uutta tietoa ja uusia tulkintoja. Tällaisten tutkimuksellisten näyttelyiden, ovat ne sitten pieniä tai laajoja, pitäisi kuulua säännöllisesti ohjelmaan; kukin aika tietenkin löytää historiansa omat kiinnostuksen kohteensa.

Tämä tutkimuksellinen näyttelytyyppi on viime vuosina ollut liian vähän esillä. Viimeisin laaja ponnistus julkaisuineen oli käsittääkseni *Ervi*-näyttely (2010), joka laitettiin alulle jo aiemmin. Tärkeitä tekijöitä riittää helposti listattavaksi, esimerkiksi **Kaija ja Heikki Siren, Kristian Gullichsen, Yrjö Lindegren**... Yhteen elämäntyöhön keskittyvät näyttelyt eivät ole tähtikultin luomista vaan nykyarkkitehtuurimme kehityksen ymmärrettäväksi tekemistä. *Suomalainen rivitalo* -näyttely (2015) lähestyi kiinnostavasti talotyyppin kautta arkkitehtuuria, ja hyvä aineisto olisi tehnyt mieli laajentaa isoon saliin ja ulottaa aihe puheen- vuoroksi nykyasumiseen townhouse-hankkeiden kautta.

Julkaisujakin tarvitaan edelleen ainakin tärkeistä näyttelyistä. Esimerkiksi museon monografiat, joista ensimmäisenä ilmestyi *Lars Sonck* -julkaisu vuonna 1981, muodostavat artikkelineen suomalaisen arkkitehtuurin "itsetiedostuksessa" perustavan tietolähteen. Lisätiedolle on jatkuva tilaus.

Nykyarkkitehtuuri ja ajankohtaisuus

Nykyarkkitehtuurin esittely on tulkintaa siitä, mikä on tärkeää nyt. *Kohti kestävää tulevaisuutta* -näyttely (2013) käsitteli nykyrakentamisen uusia lähtökohtia paneutuvasti julkaisussa, mutta näyttely jäi aivan puolittiehen konkretisoidessaan tärkeää asiaa. *Glenn Murcutt* -näyttely (2013) oli viimeisin laaja esittely yksittäisen nykyarkkitehdin työstä. Aalto-palkitut **Paulo David ja Nieto Sobejano** saivat vain fragmentaariset esittelyt. Nykyarkkitehtuurin virtauksia ja tekijöitä pitäisi olla enemmän esillä. Tuntuisi myös luonteelta saada ainakin kerran vuodessa tutustua Arkkitehtuurimuseossa jonkin suomalaisen toimiston työhön pienessä salissa – toivottavasti **Lahdelma & Mahlamäen** kilpailuja esittelevä näyttely (2015) muodosti sarjan alun.

ARKKITEHTITOIMISTO JUHANI PALLASMAA

Juhani Pallasmaan *Eläinten arkkitehtuuri* museon isossa hallissa vuonna 1995 oli yksi museon suosituimmista näyttelyistä.

Turvapaikanhakijoiden asumista ideoiva kilpailu (2016) oli ajankohtaisuudessaan uudenlainen avaus museolta. Itse tulokset eivät vaikuttaneet erityisiltä, mutta yhteiskunnallinen kannanotto lienee ollut idean ydin. Miten museon ”aktivismi” tulee jatkumaan?

Muuttuva tilanne

Kööpenhaminassa toimiva arkkitehtuurikeskus DAC ei ole arkkitehtuurimuseo. DAC:lla ei ole arkistoa eikä kirjastoa eikä vaihtuville näyttelyille varattu tila ole suuri. Toiminnan painopiste on tiedottamisessa, vaikuttamisessa ja tapahtumissa. Ilmeisesti arkkitehtuurikeskukset kepeine organisaatioineen ovat toimiva väline mediatyhteiskunnan pohjatonta informaatijanoa tyydyttämään.

Arkkitehtuurimuseo perustettiin vuonna 1956 *Arkkitehti*-lehden kuva-arkiston pohjalle. Kuva-arkisto oli kasvanut liian suureksi lehden resursseille, mutta uudelle museolle se oli hyvä lähtökohta. Muutama vuosi sitten perustettiin valtion rahoittama Arkkitehtuurin tiedotuskeskus. Sen rooli arkkitehtuurimme edistäjänä ei ole vielä kirkastunut. Ehkä keskuksen uuden johtajan myötä syntyy uusia rakentavia avauksia. Kun museo on ollut muuttumassa tiedotuskeskuksen kaltaiseksi, rooleja pitäisi selventää. Hyvän ympäristön edistämiseksi tarvitaan museo hyvine näyttelyineen ja aktiivinen tiedotuskeskus – kaksi tiedotuskeskusta on huono idea. Toivottavasti tilanne selkenee.

Jorma Mukala
päätoimittaja, *Arkkitehti-lehti*

A rkkitehtiraati – Trevor Harris, Pekka Littow ja Jorma Mukala – haastettiin kommentoimaan Helsingin toteutumattomia suunnitelmia ”entä jos” -hengessä. *Yle Kulttuurin* sivuilla Inari Virkkala pohti puolestaan, onko yhteiskunnallinen kantaaottavuus palaamassa arkkitehtuuriin.

Yle Kulttuuri uutisoi 3.2. otsikolla Näin arkkitehtuurilla luodaan parempi maailma: ”Chileläisen Alejandro Aravenan valinta Pritzker-palkinnon saajaksi on osa isompaa muutosta arkkitehtien työkuvaan ja rooliin. Tuomariston mukaan Aravenassa henkilöityy yhteiskunnallisesti kantaaottavan suunnittelijan paluu. Suomessa yhteiskunnallisesti kantaaottavan arkkitehtuurin paluuta vahvistaa köyhiin oloihin arkkitehtipalveluita tarjoavan Ukumbi ry:n perustajajäsenen Jenni Reuterin valitseminen Aalto-yliopiston arkkitehtuurin perustaiden professoriksi.”

Helsingin Sanomat uutisoi 31.1. otsikolla Pilvenpiirtäjiä ja kaupunkivilloja Keskuspuistossa – tältä näyttäisi Helsinki, jos suunnitelmat olisivat toteutuneet: ”Arkkitehti Sigurd Frosterus puuhasi 30-kerroksista kaupungintaloa, jonka piti nousta silloisen Heikinkadun eli nykyisen Mannerheimintien varteen suunnilleen siihen kohtaan, jossa on Kampin kauppakeskus. Hallintokeskukselle asiantuntijat eivät lämpene. Trevor Harrisin mielestä rakennus olisi ollut massiivisuudessaan ylilyönti ja ongelmallinen sekä sijainniltaan että symbolisesti.

Nyt voisi nauttia illallista ja ihailla Helsinkiä 117-metrinen korkean tornin pyörivästä ravintolasta, jos Yleisradion ehdotus linkkitornista vuodelta 1959 olisi toteutettu. 1970-luvun tornibuumin aikaan idea heräsi uudelleen henkiin: näköalatornit ovat 70-luvun kaupunkisuunnittelun symboleja. Arkkitehtiliitto vaati, että tornista järjestetään suunnittelukilpailu. Keskustelu kävi kuumana, moni arkkitehti vastusti hanketta, eikä kilpailu tuottanut yhtään tyydyttävää tulosta. Erillisen kutsukilpailun voitti arkkitehti Kosti Kuronen kolmijalkaisella tornillaan, mutta hanke kariutui rakennuslupavaiheessa. Ja hyvä niin, sanovat arkkitehdit 70-luvun tornista. 50-luvun versio oli heistä tyylikkäämpi.”

Uusia ajatuksia asuntomessuille

Kutsukilpailussa suunniteltiin asuntomessuja vanhan kasarmin yhteyteen. Tuloksena saatiin luonteva ja johdonmukainen asuinalue ja riemastuttavia ideoita.

Kouvolan kaupunki järjesti Osuuskunta Suomen Asuntomessujen kanssa suppean kutsukilpailun, jossa etsittiin ideoita uuden asuinalueen rakentamiseksi Korian entisen varuskunnan yhteyteen. Alueella järjestetään asuntomessut vuonna 2019.

Suunniteltava kasarmialue on keskeisellä paikalla Kymi-joen ja rautatien risteyskohdassa, noin viisi kilometriä Kouvolasta länteen. Kasarmin toiminta on lakannut vuonna 1994, ja alue on sitemmin nimetty valtakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi.

Alueella on sekä venäläisiä 1800-luvun punatiilisiä kasarmirakennuksia että 1920-luvun klassistisia ja 1930-luvun moderneja rakennuksia, joita on ollut suunnittelemassa esimerkiksi arkkitehti **Elsi Borg**. Uudella paikan erikoispiirteet huomioival- la asuinrakentamisella haetaan alueelle monipuolista käyttöä ja uutta elämää.

Kilpailun voitti **Kirsti Sívén & Asko Takala Arkkitehdit** ehdotuksellaan *Koriaa*. Toinen palkinto jaettiin **Serum Arkkitehtien** ehdotukselle *Pioni*.

Kasarmialue kukkaloistoon

Suunnittelutehtävän pääosassa oli noin 30 erityyppisen pien- talotontin sovittaminen alueelle. Lisäksi haettiin ideoita kahden olemassa olevan rakennuksen, **Olavi Sortan** vuonna 1936 suunnitteleman pioneirikoulun ja varuskunnan entisen ruokalan, uusiokäyttöön. Tehtävässä tuli myös tutkia alueen viheralueiden kehittämistä.

Tehtävä oli ideakilpailun suppeasta luonteesta huolimatta monipuolinen, ja ehdotukset tarjosivat laajan kirjon mahdollisuuksia alueen kehittämiseksi. Kilpailun järjestäjän kannalta tärkeää oli, että ehdotusten painopisteet oli asetettu oikein. Tavoitteena on toteuttaa alue omakotitalorakentajille houkuttelevasti ja suunnitella laadukas asuinalue, jota voidaan ylläpitää laadukkaana rajallisilla resursseilla. Myös vaihteittainen toteutus tuli huomioida ehdotuksissa.

Kilpailijat olivat ymmärtäneet alueen historiallisen merkittävyyden ja hyödynsivät sitä taitavasti. Uuden rakentamisen painopiste asettui luontevasti kasarmien selkäpuolelle Talliojan lähelle, ja parhaissa ehdotuksissa uudet rakennukset katuverkkoi- neen asettuivat luontevaksi osaksi kokonaisuutta.

Suojeltuun pioneirikouluun esitettiin kaikissa ehdotuksissa pääosin loft-asuntoja. Ruokalan kortteliin tarjottiin erityyppisiä ratkaisumalleja, jotka osoittivat, ettei rakennuksen säilyttäminen ravintolakäytössä ole välttämättä mielekäs ratkaisu. Useimmissa ehdotuksissa huonokuntoinen rakennus oli purettu ja korvattu asuinkorttelilla onnistuneesti. Parhaissa ehdotuksissa Talliojan ympäristö oli muutettu kukkivaksi metsäpuutarhaksi.

Mutkattomalla ratkaisulla voittoon

Kilpailun voittajaksi nousi Kirsti Siven & Asko Takala Arkkitehtien ehdotus *Koriaa*. Vähäeleisessä ja luontevassa ehdotuksessa kortteli ja katuverkko asettuvat paikoilleen ja jättävät pääroolin kasarmien rakennuksille. Julkisten tilojen mittakaava on oivaltavaa ja niiden sijainnit tärkeissä solmukohtissa hyvin valittuja. Asuintontit asettuvat houkuttelevasti jokipuiston varteen ja tarjoavat kaikille asukkaille välittömän yhteyden lähipuistoon.

Voittanut ehdotus antaa hyvän lähtökohdan alueen asemakaavalle. Asuinalueen hahmottuminen ehjäksi kokonaisuudeksi vaatii kuitenkin toteutusvaiheessa selkeitä rakennustapaohjeita.

Voittanut ehdotus Koriaa, Kirsti Siven ja Asko Takala Arkkitehdit. Ehdotuksen julkisten tilojen mittakaavaa ja sijoittelua kiiteltiin.

Toinen palkinto annettiin Serum Arkkitehtien ehdotukselle *Pioni*. Työssä esitellään uudenlainen korttelityyppi, jossa asuintalot ryhmittyvät yhteisen puistomaisen aukion, katu- ja huoltotilaa, mutta se tarjoaa mahdollisuuden myös omakotialueen luontevalle yhteisöllisyydelle. Toiveena on, että korttelia voidaan kokeilla pienessä mittakaavassa jo asuntomessualueella. Ehdotuksessa Talliojan ympärille muodostuva metsäpuisto on myös ansioikas, ja sen soveltamista jatkosuunnittelussa tutkitaan.

Myös muut ehdotukset tarjoavat hyviä ajatuksia alueen kehittämiseksi. Ehdotuksia ei asetettu paremmuusjärjestykseen. Ehdotuksessa *Aamukampa* ideoidaan alueen keskeisen Pioneerikentän kehittämistä alueen vuotuisten tapahtumien pitopaikaksi. Maisemallisesti tärkeää kenttää olisikin hyvä kehittää alueen todellisena keskikipiteenä.

Ehdotuksessa *Castra* aluetta täydennetään vahvasti kasarmeista innoittuneilla rakennustyypeillä. Ehdotus *Koreasti Koriolla* esittelee kiinnostavia tapoja asuntomessualueen kirjan rakennuskannan kaupunkikuvalliseen rytmittelyyn.

Sanna Meriläinen

Toisen palkinnon sai Serum Arkkitehtien ehdotus *Pioni*, jossa esiteltiin uusi korttelityyppi.

Palkitut

1. palkinto

Ehdotus *Koriaa*

Kirsti Sívén & Asko Takala Arkkitehdit

Tekijät: arkkitehdit Kirsti Sívén, Asko Takala,
Tatu Pärssinen, Milja Nykänen

Maisema-suunnittelu: Maisema-arkkitehdit Byman &
Ruokonen: maisema-arkkitehdit Eeva Byman,
Minna-Maija Sillanpää

Liikenne: Harri Haantio, Trafix

Elinkeinoelämän asiantuntija:

Leif Sonkin, Terveyspuistot Konsultointi

2. palkinto

Ehdotus *Pioni*

Serum Arkkitehdit

Tekijät: arkkitehdit SAFA Sami Heikkinen, Vesa
Humalisto, Antti Lehto, maisema-arkkitehti
MARK Anna-Kaisa Aalto

Avustajat: arkkitehti SAFA Ville Mellin,
arkkitehtiylioppilas Kaisa Karvinen

Muut kutsutut

Aamukampa: Arkkitehdit Anttila & Rusanen (työryhmän
vetäjä), Ramboll Finland

Koreasti Korialla: Arkkitehtitoimisto Harris-Kjísik (työ-
ryhmän vetäjä), Maisemasuunnittelu Hemgård

Castra: Arkkitehtuuritoimisto B & M (työryhmän
vetäjä), Trafix, Loci maisema-arkkitehdit,
Skenarios

Palkintolautakunta

Kouvolan kaupungin nimeämät edustajat:

Hannu Luontonen, tekninen johtaja

Hannu Tylli, kaavoituspäällikkö

Heikki Kauppi, kaavoitusinsinööri

Kaisa Niilo-Rämä, kaavoitusarkkitehti

Sanna Kauppi, projektipäällikkö

Osuuskunta Suomen Asunomessujen nimeämä edustaja:

Pasi Heiskanen, toimitusjohtaja

Kilpailijoiden nimeämä edustaja: Sanna Meriläinen

KILPAILUKALENTERI

YLEISET KILPAILUT

Wirkkala-Bryk Archive Competition
Myllykosken kirkko ja ympäristö, suppea
Kuopion soiva ja sykkivä sydän, 1. vaihe
Seinäjoen Törnävän sairaala-alue
Tampereen Hiedanrannan kansainvälinen ideakilpailu
Suomenlinnan täydennysrakentaminen, suppea

ALOITUS

3.12.2015
12.1.2016
4/2016
4/2016
5/2016
6/2016

SISÄÄNJÄTTÖ

4.4.2016
14.4.2016
8/2016
8/2016
9/2016
9/2016

SISÄÄN JÄTETTYT YLEISET KILPAILUT

ARA - Vartiosaari - Asumista kaikille!
Kauniaisten kaupungintalokortteli – Stadshusvarteret i Grankulla

16.6.2015
2.11.2015
30.11.2015
15.2.2016

KUTSUKILPAILUT

Porin Puuvillan laajennus
Kuninkaantammen asuinkortteli
Sipoon yhtenäiskoulun laajennus
Vantaan Martinlaakson päiväkot
Ranta-Tampella
As. Oy Helsingin Lakeanpuisto
Arabianrannan kortteli, 1. vaihe
Oulun asemakeskus,

23.9.2015
1.10.2015
2.11.2015
12.1.2016
10.2.2016
1.2.2016
22.2.2016
4/2016

15.1.2016
15.2.2016
29.3.2016
12.4.2016
20.4.2016
29.4.2016
29.4.2016
8/2016

ilmoittautumishakemukset 17.3. mennessä

Julkisiin hankintoihin liittyvät kilpailut

HILMA: www.hankintailmoitukset.fi, SIMAP: simap.europa.eu

Ajantasainen kilpailuinfo www.safa.fi -> kilpailut

Voittajan *Silmu* tekijät: Sini Rahikainen, Hannele Cederström, Inka Norros, Kirsti Paloheimo, Maria Kleimola.

Silmu yhdistää Ruusupuiston museot

Merkittävän arkkitehtuurin ja museotoiminnan tarpeiden yhteensovitus aiheutti hankaluuksia Alvar Aalto-museon ja Keski-Suomen museon nivelosan suunnittelussa.

Jyväskylän Ruusupuiston museoalueen yleisen kansainvälisen suunnittelukilpailun tavoitteena oli löytää onnistunut ratkaisu kahden **Alvar Aallon** suunnitteleman museon väliin tulevalle, rakennukset yhdistävälle lisäosalle. Niin sanottu välipala toimisi liikenteellisenä yhdyskäytävänä, museokauppana ja teknisenä tilana.

Ensimmäistä kertaa Suomen arkkitehtuurikilpailujen historiassa ehdotukset palautettiin vain sähköisessä muodossa. Kilpailu herätti runsaasti kansainvälistä kiinnostusta, ja peräti 689 ehdotusta vastaanotettiin hyväksytysti.

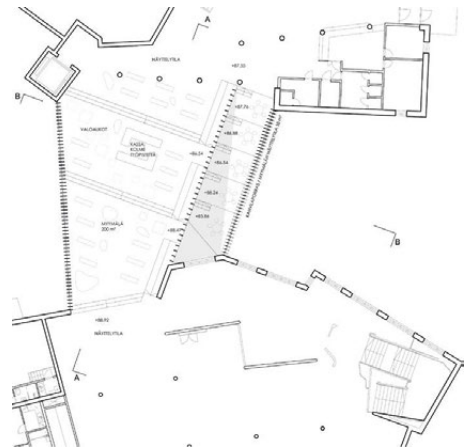
Näennäisen yksinkertainen tehtävä osoittautui vaativaksi. Ehdotukset tasapainottelevat Alvar Aallon rinnemaastoon sovitettun arkkitehtuurin, tekijän oman näkemyksen ja museotoiminnan tarpeiden yhteensovittamisessa. Yleistä ei voida luonnehtia erityisen korkeaksi, ja töiden joukosta löytyi lopulta niukasti ehdotuksia, jotka ovat sekä arkkitehtonisesti osuvia että toiminnallisesti moitteettomia. Kilpailutöiden kehityskelpoisuus nousikin keskeiseksi arvostelukriteeriksi. Parhaiksi arvioidut työt ovat korkeatasoisia ja lupaavia mutta vaativat vielä jatkokehittelyä. Kilpailun voitti ehdotus *Silmu*.

Pieni suunnittelutehtävä, paljon ratkaisumalleja

Suurin osa töistä asettuu luontevasti museoiden väliin räystäselinjojen myötäisesti. Selkeästi korkeammat maamerkit arvioitiin liian hallitseviksi herkkään paikkaan. Osassa ehdotuksista

Toinen palkinto annettiin ehdotukselle *Kannel*, tekijät Tarmo Juhola, Essi Peltola, Anna Juhola. Ehdotuksessa museot yhdistää kaksi puurankaista tuubimaista käytävää.

Nivelosan päätila on alimmalla tasolla, jolloin syntyy toiminnallisesti ihanteellinen yhteys Alvar Aalto -museon kahvilan ja museokaupan välille. Sisäpiha on ajatuksena kaunis ja tilana olennainen osa kokonaisuutta mutta ei ongelmaton. Suunnitelmassa on paljon kehitettävää, mutta se antaa lupauksen arkkitehtuurista, joka on voimakkaan omaehtoista ja samalla sopusoinnussa ympäristönsä kanssa.

Toisen palkinnon sai ehdotus *Kannel*. Ehdotus koostuu kahdesta tuubimaisesta tilakappaleesta, ja sen heleän soinnin antaa hienoviriteinen puurankarakenne. Kulkuyhteydet museoiden välillä ovat pääosin toimivia ja tilallisesti mielenkiintoisia. Vinokattoisen osan leveät porrastasot yhdistävät kahvilan Keski-Suomen museon aulaan ja mahdollistavat kahvilan

laajentumisen. Kolmeen tasoon tehty museokauppa avautuu kutsuvasti molempien museoiden suuntaan, mutta vino kahvilaportaan katto peittää keskeisiä näkymiä ulos. Pystypuurankajulkisivu on viime aikoina paljon käytetty aihe, minkä vuoksi toivottiin toisenlaista ratkaisua.

Kolmannelle sijalle ylsi ehdotus *The Ground and the Roof*, jonka ajatus on pelkistyneen kirkas. Nivelosa on pelkkä katto, jonka alapuolella on maaston muotoa myötäilevä portaikko. Ulko- ja sisätilan raja on häivytetty. Laaja portaikko toimii katsona ja istuskelupaikkana, museokauppa tarvittaessa myös kokoontumis- ja esiintymisalueena. Ehdotuksessa on toiminnallisia ja rakenteellisia puutteita, joita kuitenkin kompensoi sommitelman tasapainoinen linjallisuus.

Palkitut

1. palkinto

Ehdotus *Silmu*

Tekijät: Sini Rahikainen, Hannele Cederström,
Inka Norros, Kirsti Paloheimo,
Maria Kleimola

2. palkinto

Ehdotus *Kannel*

Tekijät: Tarmo Juhola, Essi Peltola, Anna Juhola
Avustajat: Anna Hakamäki, Minna-Maija Sillanpää

3. palkinto

Ehdotus *The Ground and the Roof*

SMAR Architecture Studio

Tekijät: Fernando Jerez, Belen Perez de Juan
Avustajat: Xinyi Wang, Kristen de Gregorio,
Alejandro Gil

*Kunniamaininnan ja lunastuksen saaneiden
ehdotusten tekijätiedot löytyvät SAFAn
kilpailusivuilta www.safa.fi > Kilpailut.*

Kolmas palkinto meni ehdotukselle *The Ground and the Roof*, tekijä SMAR Architecture Studio.

Kunnianhimoisia ehdotuksia

Kilpailussa annettiin myös kaksi lunastusta ja kaksi kunniamainintaa. Lunastettu ehdotus A2A on kauttaaltaan hallitun tasapainoinen. Ajatus himmennettävästä lasijulkisivusta heijastuspintana on kiinnostava.

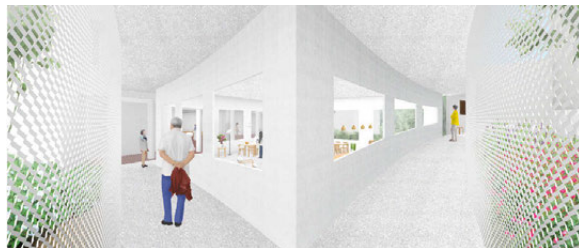
Toisen lunastetun työn, *Huone näkymällä*, arkkitehti on raikasta. Sen muotoilussa on yhtä aikaa keveyttä, syvyyttä ja jännitteistä kaarevuutta. Kahden päällekkäisen pinnan julkisivuratkaisu muodostaa runollisen huoneen puutarhaan.

Kunniamaininnan saaneen ehdotuksen *Helma* toiminnallinen ratkaisu on huippuluokkaa. Työstä ei kuitenkaan välity kaupunkikuvallisesti ja tilallisesti riittävän voimakas, tämän erityisen paikan edellyttämä arkkitehti.

Toinen kunniamaininta, veistoksellinen *Between spaces*, arvioitiin kilpailun kiemuraisista ramppiratkaisuista onnistuneimmaksi, vaikka se onkin museotoiminnan näkökulmasta liian monimutkainen.

Asmo Jaaksi ja Anu Puustinen

Lunastuksen saivat ehdotukset *Huone näkymällä* (ylempi kuva) ja A2A (alempi kuva).

Vuoden 2016 Pritzker-arkkitehtuuripalkinnon sai chileläinen arkkitehti Alejandro Aravena. Alan arvostetuimmaksi katsottu kunnianosoitus jaettiin 41. kerran, ja palkinto meni ensimmäistä kertaa Chileen.

Alejandro Aravena on 48-vuotias, ja hän työskentelee arkkitehtina Chilen Santiagossa. Hän on vuodesta 2001 lähtien johtanut Santiagossa toimivaa Elemental-ryhmää, joka keskittyy yhteiskunnallisesti vaikuttaviin projekteihin. Elemental on suunnitellut yli 2 500 kohtuuhintaista asutokohdetta. Ryhmän tunnusmerkki on osallistava suunnittelu-prosessi, jossa arkkitehdit tekevät läheistä yhteistyötä yleisön sekä loppukäyttäjien kanssa.

Elemental tunnetaan myös sosiaalisista asutokohteistaan, jotka suunnitellaan siten, että asiakkaat voivat viimeistellä talot itse ja nostaa asumistasonsa keskiluokkaiseksi. Tätä innovatiivista lähestymistapaa kutsutaan porrastetuksi asumiseksi. Sen ansiosta sosiaalisia asutokohteita voidaan rakentaa kalliimmalle tonttimaalle lähemmäs taloudellisia mahdollisuuksia.

Esimerkiksi Chileen vuonna 2010 iskeneen maanjäristyksen ja tsunamin jälkeen Elemental pyydettiin mukaan Constituciónin kaupungin jälleenrakentamiseen. Kaupungille laadittiin yleiskaava ja sinne rakennettiin Villa Verde -asuntoja (porrastettu asuminen, 2013) sekä Constituciónin kulttuurikeskus (2014). Ryhmän muita töitä on ympäri Eurooppaa ja Latinalaista Amerikkaa.

– Alejandro Aravena on uranuurtaja yhteistyöhön perustavassa työskentelytavassa, joka tuottaa vaikuttavaa arkkitehtuuria ja puuttuu myös 2000-luvun tärkeimpiin haasteisiin. Hänen rakennuksensa tuovat taloudellisia mahdollisuuksia heikompiaisille, lievittävät luonnonkatastrofien vaikutuksia, pienentävät energiankulutusta ja tarjoavat houkuttelevia julkisia tiloja, totesi palkintoa sponsoroivan Hyatt-säätiön johtaja ja hallituksen puheenjohtaja **Tom Pritzker**.

Alejandro Aravena on toukokuussa 2016 avautuvan Venetian arkkitehtuuribiennaalin johtaja.

Pritzker-palkinto Chileen

ARAVENAN RAKENNUKSET TUOVAT TALOUDELLISIA MAHDOLLISUUKSIA HEIKOMPIOSAISILLE, LIEVITTÄVÄT LUONNONKATASTROFIEN VAIKUTUKSIA, PIENENTÄVÄT ENERGIAANKULUTUSTA JA TARJOAVAT HOUKUTTELEVIA JULKISIA TILOJA.” – Tom Pritzker

Vuosittain jaettava Pritzker-palkinto on tunnustus lahjakaille arkkitehteille, jotka ovat tuottaneet taidokkaita töillään merkittävää iloa ja hyötyä niin ihmiskunnalle kuin elinympäristölle. Palkintoehdokkaat nimetään vuosittain satojen mahdollisten arkkitehtien joukosta eri puolilta maailmaa. Lopullisen valinnan tekee kansainvälinen tuomaristo salaisen äänestyksen perusteella. Palkitut saavat 100 000 dollarin arvoisen apurahan ja pronssimitalin. Virallinen palkintoseremonia järjestetään tällä kertaa 4.4.2016 YK:n päämajassa New Yorkissa.

Villa Verde -asuntoja Constituciónissa (porrastettu asuminen, 2013).

Komitun nuorisokeskus sai kestävän kehityksen palkinnon

Komitu-arkkitehtien suunnittelema ja toteuttama Kouk Khleangin nuorisokeskus sai tammikuussa Iranin Teheranissa Energy Globe -palkinnon.

Tammikuussa 2014 valmistunut Kouk Khleangin nuorisokeskus sijaitsee Kaakkois-Aasiassa, Kambodžan pääkaupungissa Phnom Penhissä. Keskuksen rakennustekniikka- ja materiaalivalinnat pyrittiin tekemään ekologisesti ja paikallista kulttuuria kunnioittaen. Alueen asukkaat ja järjestöt olivat aktiivisesti mukana kohteen suunnittelussa. Tällä hetkellä tiloja käyttää kaksi kambodžalaista kansalaisjärjestöä englannin kielen sekä tietoteknisten ja ammatillisten taitojen opettamiseen lapsille ja nuorille.

Komitu-arkkitehtien työryhmään kuuluivat **Noora Aaltonen, Sisko Hovila, Tuuli Kassi, Maiju Suomi, Elina Tenho ja Inari Virkkala**. Komitu toimi hankkeessa arkkitehtisuunnittelijana, rakennuttajana ja rahoittajana. Projektin suurimpia rahoittajia ovat ulkoministeriö, Suomen Kulttuurirahasto ja Taiden edistämiskeskus.

KEVIN ROWELL

Palkinnon myöntänyt Energy Globe Foundation on voittoa tavoittelematon järjestö, jonka pyrkimyksenä on levittää tietoisuutta kestävästä toimintatavoista ja uusiutuvista energiamuodoista sekä edistää asiantuntijoiden ja päättäjien keskustelua.

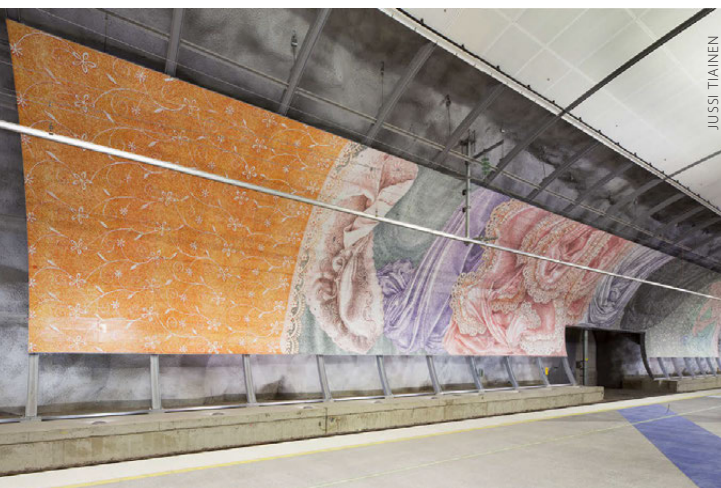
Hanke on saanut useita kansainvälisiä palkintoja. Se on valittu myös yhdeksi kohteeksi suomalaisen arkkitehtuurin *Kaksivuotiskatsaus*-näyttelyyn, joka on esillä 15.6.–2.10.2016 Arkkitehtuurimuseossa.

Kouk Khleangin nuorisokeskus sijaitsee Kambodžan pääkaupungissa Phnom Penhissä. Yläkuvassa: Elina Tenho paikallisen työnteijän kanssa.

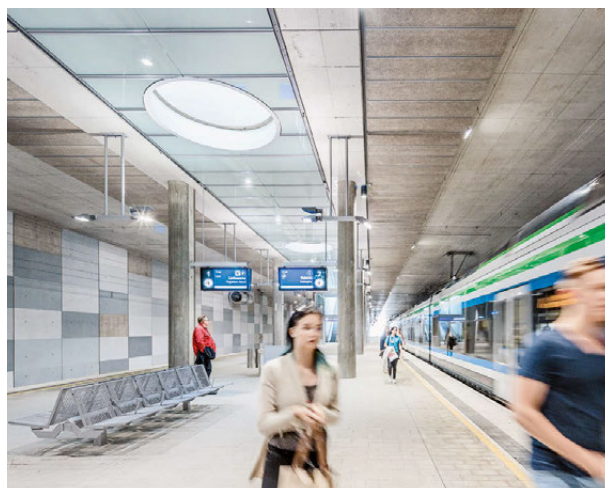

SUSANNA ALATALO

Kehäradan taide on vuoden ympäristötaidekohde

Aarne Jämsä: *Helman heilahdus*, 2015.

Kivistön asema.

Vuoden ympäristötaidekohde -kunniakirjan 2015 sai Kehäradan taide. Kunniakirjat ojennettiin tammikuussa kokonaisuuden tilaajille Vantaan kaupungille, Liikennevirastolle ja Finavialle.

Heinäkuussa 2015 käyttöön otettu Kehärata on yksi pääkaupunkiseudun viime vuosien merkittävistä joukkoliikennehankkeista. Radan ja asemien käyttäjien arkea ilahduttavat asemakohtaisesti suunnitellut taideteokset, kuten **Aarne Jämsän** *Helman heilahdus* lentoaseman rautatieasemalla ja **Tuula Närhisen** *Animaatio* Leinelän asemalla.

Kehäradan taide on oiva esimerkki taiteen nivomisesta osaksi julkista ympäristöä suunnitteluvaiheesta lähtien. Vantaan kaupunki on asemakaavaa tehdessään edellyttänyt, että Kehäradan vartta elävoitetaan taiteella. Käytännön toteutusta ohjaakin projektille vuonna 2010 laadittu Kehäradan ympäristötaiteen kaava.

Kehäradan ja sen asemien rakentaminen on monen toimijan monimutkainen ja pitkäaikainen yhteispeli. Myöntämällä kunniakirjan projektin keskeisille osapuolille Ympäristötaiteen säätiö haluaa erityisesti kiittää ja korostaa tilaajien merkittävää roolia ympäristötaiteen toteuttamisessa. Kehäradan taide

”

KEHÄRADAN TAIDE KERTOO TILAAJIEN YMMÄRTÄVÄN OMALEIMAISEN JA VETOVOIMAISEN YMPÄRISTÖN MERKITYKSEN KÄYTTÄJILLE.

kertoo tilaajien ymmärtävän omaleimaisen ja vetovoimaisen ympäristön merkityksen käyttäjille.

Ympäristötaiteen säätiön hallitus perustelee valintaansa seuraavasti:

”Kehäradan kaltaisissa suurhankkeissa taide on palapelin osasta yksi pienimmistä. Lopputuloksessa taide on kuitenkin asemien ja radan käyttäjille yksi näkyvimmistä elementeistä. Kehäradan taiteen nostaminen viime vuoden merkittävimmäksi ympäristötaidekohteeksi haastaakin kaikki ratahankkeet kiinnittämään huomiota ympäristön visuaalisuuteen ja taiteeseen – joukkoliikenteen käyttäjien, asukkaiden, työmatkalaisten ja matkailijoiden jokapäiväiseen ympäristöön.”

Ympäristötaiteen säätiö valitsee vuosittain yhden teoksen tai teoskokonaisuuden vuoden ympäristötaidekohteeksi. Kunniakirjan tavoitteena on nostaa esiin ympäristötaiteen erilaisia muotoja ja mahdollisuuksia sekä kiittää ja kannustaa ympäristötaideteosten tekijöitä ja tilaajia.

Vuoden betonirakenne on Kangasala-talo

Kangasala-talo palkitaan vuoden 2015 betonirakenteen taitavasta ja vaativasta arkkitehti- ja rakennesuunnittelusta sekä laadukkaasta toteutuksesta.

Arkkitehtuuritoimisto Heikkinen–Komosen suunnittelema Kangasala-talo on esimerkki arkkitehtonisesta kunnianhimesta ja taidosta. Talon rakenteissa, julkisivuissa ja sisätilojen pinnoissa betonia on käytetty kokonaisvaltaisesti. Betonirakenteilla ja betonipinnoilla on merkittävä rooli rakennuksen ulko- ja sisätilojen arkkitehtuurissa ja tunnelman luojana.

Kangasala-talo on kulttuurirakennus Kangasalan keskustakorttelissa. Itsenäinen rakennus täydentää ja eheyttää ympäröivää korttelirakennetta ja ottaa arvoisensa paikan läheisen kirkon ja harjumaishan tuntumassa.

Talon tilojen suunnittelun perusajatuksena on neljä siirtolohkareta, joiden välissä risteilee aulakanjoni. Yhdessä lohkarissa on Kangasala-sali, toisessa Kimmo Pyykkö-taidemuseo, kolmannessa valtuustosali ja neljännessä kunnanhallituksen kokoustiloja. Lohkareiden välisen kanjonin kautta kuljetaan kerroksesta toiseen portaita pitkin ja hisseillä.

Kangasala-talo on hyvä esimerkki julkisesta rakentamisesta, jossa monipuolisella betonin käytöllä on saatu kestävä ja laadukasta rakentamista kustannustehokkaasti. Se on osoitus ammattitaitoisesta rakennuttamisesta, suunnittelusta sekä ensiluokkaisesta toteutuksesta ja käsityötaidosta.

Vuoden betonirakenne -kilpailu on järjestetty vuosittain vuodesta 1970 lähtien, ja siihen osallistui tällä kertaa 12 ehdotusta. Palkinto annetaan rakennuskohteelle, joka edustaa parhaiten suomalaista betonirakentamista. Kilpailun tarkoituksena on tehdä tunnetuksi ja edistää suomalaista betoniarkkitehtuuria, -tekniikkaa ja -rakentamista. Kilpailun järjestää Betoniteollisuus ry.

Kangasala-talo, suunnittelusta ja toteutuksesta palkitut

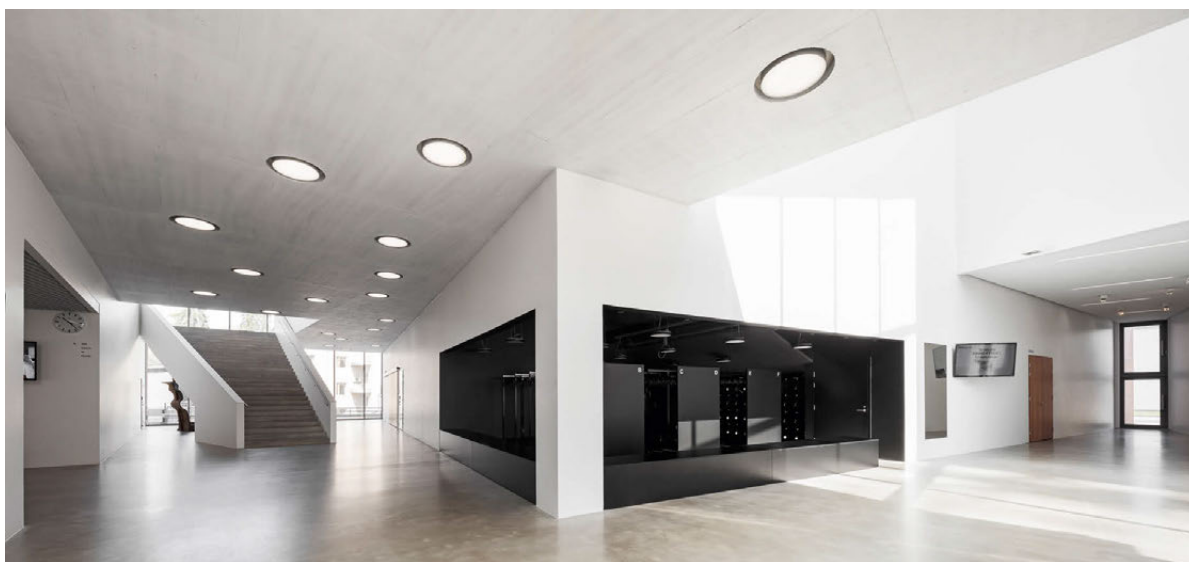
Rakennuttaja: Kangasalan kunta, Torikeskus

Arkkitehtisuunnittelu: Arkkitehtuuritoimisto Heikkinen–Komonen

Rakennesuunnittelu: A-Insinöörit Suunnittelu

Betonielementtitoimittaja: Betset, Kyyjärven tehdas

Patinointikäsittely: Betonipallas

TUOMAS UUSHEIMO

Osastot valmiina vaikuttamisen vuoteen

Ala- ja paikallisosastovastaavat kokoontuivat tammikuiseksi iltapäiväksi SAFAn toimistolle kertomaan vuoden suunnitelmistaan ja kuulemaan tälle vuodelle valitusta vaikuttamisteemasta.

SAFAn strategiapäivityksestä nostetaan vuoden teemaksi vaikuttaminen.

– SAFAlle luodaan systemaattinen vaikuttamisohjelma aikatauluineen. Vuoden teeman pitäisi näkyä myös osastojen toiminnassa vaikkapa toimivien yhteyksien ja vuorovaiikutustapojen edistämisessä kaupungin päättäjien suuntaan, SAFAn puheenjohtaja **Leena Rossi** kehotti.

Konkreettisia vaikuttamisen alateemoja ovat muun muassa kohtuuhintainen asuminen sekä maankäyttö- ja rakennuslain ajankohtaiset uudistukset.

– SAFA haluaa olla entistä vahvempi vaikuttaja myös koko kiinteistö- ja rakennusalaalla, joten liitymme tänä vuonna Kiinteistö- ja rakentamisfoorumiin KIRAan. Pyrkimyksenä on verkottaa nykyistä vahvemmin alan järjestöjen kanssa, Rossi sanoi.

Avustuksia tarjolla

Osastojen haettavaksi tulevat projektiavustukset myönnetään maaliskuussa ja syyskuussa. Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä valtionavustus kohdistuu tänä vuonna prosentti-taideperiaatteen edistämiseen. Prosentti taiteelle -hankkeessa ovat mukana myös muut visuaalisen taiteen järjestöt: Suomen Taiteilijaseura, Arkkitehtuurin tiedotuskeskus, Ornamo ja Ympäristötaiteen Säätiö.

Eri paikkakunnilla tullaan siis toivottavasti näkemään taiteen ja arkkitehtuurin rajapintaa luotaavaa toimintaa ja kehittelemään taiteilijoita, arkkitehteja ja tilaajia hyödyttäviä yhteistyömuotoja. SAFAn omasta budjetista myönnettävät avustukset tarjoavat edelleen mahdollisuuden myös suurelle yleisölle kohdistetun toiminnan järjestämiseen.

Juhlavuosivalmistelut käyntiin

Ensi vuonna vietetään SAFAn 125-vuotisjuhlavuotta, jonka suunnittelu on jo käynnistynyt. Samalle vuodelle osuu myös itsenäisen Suomen 100-vuotisjuhla, joten Suomi tulee epäilemättä täyttymään erilaisista juhlavuoden tapahtumista.

KUVAT: PIPSA PENTTINEN

Yläkuvassa vasemmalta Pia Selroos, Päivi Virtanen ja Leena Rossi. Alakuvassa kokouksen nuorin osanottaja Auvo äitinsä Eeva Korhosen sylissä.

SAFAn juhlinta tulee keskittymään tärkeimpien tapahtumien – kuten Arkkitehtipäivien ja Arkkitehtuurin Finlandia -palkint juhlan – yhteyteen ja näkymään paikallisesti osastojen tapahtumissa sekä SAFAn julkaisemissa lehdissä. Osastoissa kannattaa jo nyt aloittaa pohdinta: miten omalla paikkakunnalla voitaisiin viettää juhlavuotta ja nostaa sitä julkisuuteen?

Toimistojen ovet auki kansainvälisenä arkkitehtuurin päivänä

Viime vuonna ryhdyttiin juhlistamaan kansainvälisen arkkitehtuurin päivää osastojen voimin. Päivän puitteissa pelattiin kaupunkisuunnittelupeliä toimittajien kanssa, järjestettiin arkkitehtuurityöpajoja, esitelmiä ja keskusteluja sekä kyseltiin kaupunkilaisten mielipaikkoja.

Perinne jatkuu lokakuun ensimmäisenä maanantaina. Tämänvuotisen tapahtuman konseptiksi sovittiin *Avoimet toimistot*, jota on kokeiltu Helsingissä aiemmin Design Weekin yhteydessä arkkitehti- ja muotoilutoimistojen yhteisenä tapahtumana.

Open Studios -hengessä suunnittelutoimistojen ovet avataan osaksi päivää ja kaupunkilaiset päästetään ihmettelemään arkkitehdin työn arkea. Arkipäiväksi ajoittuvaa merkkipäivää on siten helppo viettää työpaikalta poistumatta!

Päivi Virtanen

SAFAlle myönnettiin lisäksi helmikuussa valtionavustusta alueelliseen arkkitehtuuritoimintaan.

Vuoden 2016 SAFA-palkintoehdokkaita haetaan

Suomen Arkkitehtiliiton SAFA-palkinto jaetaan tunnustuksena maamme kunnalle tai muulle julkiselle tai yksityiselle yhteisölle tai yritykselle, joka esimerkiksi tavalla on toiminut hyvän suunnittelun edellytysten ja tulosten aikaansaamiseksi. Palkinto annetaan toiminnasta, joka merkittäväällä tavalla on edistänyt tarkoituksenmukaista ja hallittua yhdyskuntakehitystä ja hyvän elinympäristön syntymistä.

SAFA-palkinnon säännöt ja luettelo palkinnon tähän mennessä saaneista ovat nähtävillä verkkosivuilla www.safa.fi > Ajankohtaista > Palkinnot. Palkintolautakunta koostuu Suomen Kuntaliiton, SAFAn ja ympäristöministeriön edustajista. Lautakunnan puheenjohtajana toimii SAFAn varapuheenjohtaja **Eva Geitel**.

Ehdotuksia SAFA-palkinnon saajaksi voivat tehdä kaikki Suomen kansalaiset ja yhteisöt. Ehdotuksia palkinnon saajiksi ovat sääntöjen mukaan velvoitettuja tekemään SAFAn alaosastot. Ehdotuksiin tulee liittää riittävät perustiedot ja perustelut, ja ne tulee toimittaa 4.3. mennessä osoitteeseen Suomen Arkkitehtiliitto, Runeberginkatu 5, 00100 Helsinki tai koulutus@safa.fi.

Lisätietoa antaa koulutusvastaava Pia Selroos, pia.selroos@safa.fi tai puh. 041 528 2952.

SAFA-palkinto jaetaan Arkkitehtipäivillä Tampereella 22.–23.4.2016.

TUOMAS RANTA-AHO

SAFAlle uusi opiskelija-asiamies

SAFAn uutena opiskelija-asiamiehenä on aloittanut **Sante-ri Nuotio**. Hän opiskelee arkkitehtuuria viidettä vuotta ja on aiemmin toiminut muun muassa Aalto-yliopiston Arkkitehtikillan ja Aalto-yliopiston ylioppilaskunnan hallituksissa.

– Mielestäni SAFA on ottanut hienoja askelia opiskelijayhteisön ja ammattiliiton lähentämiseksi. Oma pyrkimykseni on olla mukana tukemassa tätä kehitystä. Erityisen innostunut olen toimimaan yhteistyössä arkkitehtikilltojen ja uuden Opiskelija-SAFAn kanssa.

Opiskelija-asiamiehen tehtäviin kuuluvat arkkitehtiopiskelijoita koskevien asioiden koordinoiminen, muun muassa liiton esittely opiskelupaikkakunnilla, sekä opiskelijajäsenrekrytointi ja opiskelijoiden yhteyshenkilönä toimiminen SAFAn liittyvissä asioissa.

Santerin voi tavata SAFAn toimistolla Runeberginkatu 5:ssä torstaisin, tai häneen voi ottaa yhteyttä sähköpostilla asiamies.opiskelija@safa.fi tai puhelimitse 050 566 9922.

Vuosina 2014–2015 liiton opiskelija-asiamiehenä toiminut **Noora Laak** jatkaa tehtäviään uuden opiskelija-alaosaston O-SAFAn johtokunnassa.

Greta ja William Lehtisen säätiön apurahat haettavana

Greta ja William Lehtisen säätiö julistaa kuvataiteilijoiden, taideteollisuuden harjoittajien, säveltaiteilijoiden ja arkkitehtien haettavaksi apurahoja. Kirjalliset hakemukset selvityksineen ja mahdollisine liitteineen on postitettava viimeistään **29.2.2016** osoitteella: Säätiön asiamies Jouko Huhtala, Asianajotoimisto Castrén & Snellman Oy, PL 233, 00130 Helsinki.

Lisätietoja apurahojen hakemisesta: www.gretajawilliamlehtinen.fi.

**SAFAn yhdyskuntasuunnittelun toimikunta toivottaa
arkkitehdit tervetulleeksi**

Uusia toimintatapoja rakennetun ympäristön tuottamiseen -keskustelutilaisuuteen

15.3.2015 klo 14–18

Rakennustietosaliin (Malminkatu 16 A, 8. krs, Helsinki)

*Maankäytön suunnitteluun on
kohdistunut viime aikoina
voimakkaita muutospaineita.
Eri puolilla Suomea on tehty
kokeiluja totuttujen
toimintatapojen uudistamiseksi.*

*Tilaisuudessa esitellään
muutamia tapauksia ja
keskustellaan siitä, mihin
suuntaan rakennetun
ympäristön suunnittelu- ja
toteutustapojen toivotaan
kehittyvän.*

14.00. Aloitussanat, Tarja Laine, YKS-toimikunnan puheenjohtaja

14.10. Hanke-esimerkkejä toimintatapojen kehittämisestä
Härmälänranta, Tampere

Eeva Hakola, projektiarkkitehti, Tampereen kaupunki

Myyrmäen suunnittelu- ja tontinluovutuskilpailu, Vantaa

Rainer Linderborg ja Helmi Mälkönen, arkkitehdit,
Innovarch

Hangonsilta, Hyvinkää

Tuomas Seppänen, arkkitehti,

Arkkitehtuuritoimisto B & M

15.30. Kahvitauko

16.00. Paneelikeskustelu

moderaattorina *Aija Staffans*, johtava tutkija,

rakennetun elinympäristön laitos, Aalto-yliopisto

Härmälänranta, *Hille Kaukonen*, kaavakehitysjohtaja,

Skanska Kodit

Myyrmäen kilpailu, Vantaan kaupunki

Hangonsilta, *Anne Jarva*, kaavoituspäällikkö,

Hyvinkään kaupunki

**17.00. Keskustelua arkkitehdin roolin kehityshaasteista uusissa
toimintamalleissa**

17.30. Yhteenveto, Tarja Laine, YKS-toimikunnan puheenjohtaja

Vapaa pääsy.

**Ilmoittautuminen 7.3.2016 mennessä
tutkimuskoordinaattori Heini Korpelainen
(heini.korpelainen@safa.fi)**

MIKKO KESKI-VÄHÄLÄ

HESA-SAFA KUTSUU VUOSI-KOKOUKSEEN HIETARANNAN PAVILJONKIIN 21.3.2016

Helsingin ja Uudenmaan arkkitehdit HESA-SAFAn vuosikokous pidetään maanantaina 21.3.2016 Hietarannan eli Hietsun paviljongilla (Hiekkarannantie 9). Kokouksen aluksi klo 18 Töölön kaupunginosayhdistyksen puheenjohtaja **Hannu Haukanhovi** ja arkkitehti SAFA **Ville Ylönen** kertovat vanhan kahvila- ja pukusuojarakennuksen (kaupungin-arkkitehti **Gunnar Taucher** 1930) pelastus- ja kunnostustöistä Töölön kylätaloksi.

Noin klo 19 alkavassa vuosikokouksessa käsitellään sääntö-määräiset asiat, kuten vuoden 2016 toimintasuunnitelma.

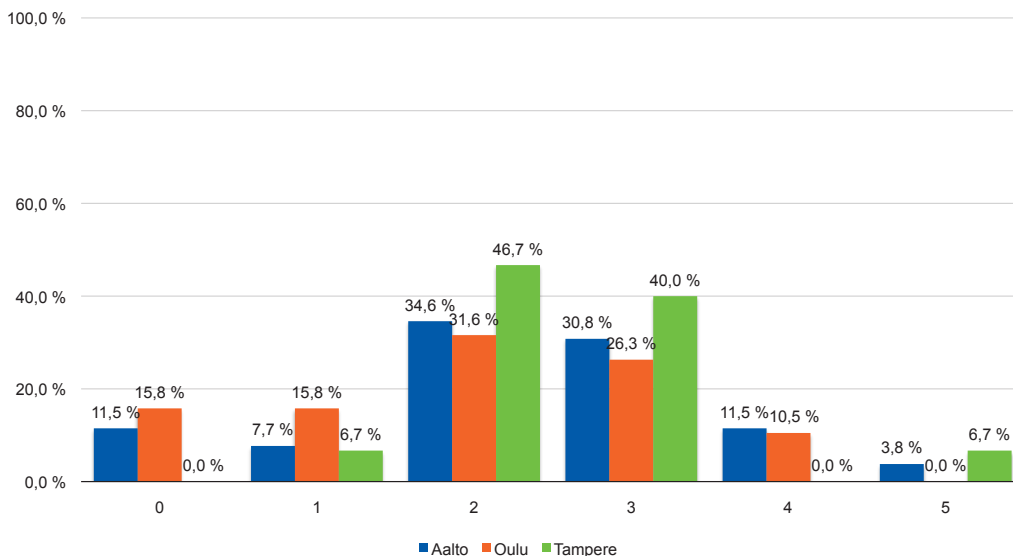
Kaikki Helsingin ja Uudenmaan alueella asuvat safalaiset kuuluvat automaattisesti omaan paikallisosastoonsa HESA-SAFAn – erillistä liittymistä ei tarvita. Tervetuloa mukaan vaikuttamaan toimintaamme!

Lisätiedot: Kirsti Rantanen, 041 516 5658 / hesasafa@safa.fi

Pienoismaailtoimisto HELIÖVAARA
www.jaakkoheliovaara.fi
050 4337 499
CNC-työstöt

		
Rennosti mökkilomalle		
		
A-lomien mökeissä pääsee nauttimaan oman mökin rauhasta ja helposta lomasta. Läheltä löytyvät mainiot ulkoilumaastot ja puhdas luonto, kiinnostavat kulttuurinähtävyydet ja tapahtumat.		
		
		
A-lomat on huolehtinut puolestasi monesta • viihtyisä ja lämmin mökki • tyylikäs sisustus ja laadukas varustelu • akavalaisille kilpailukykyinen hintataso • hyviä tarjouksia peruutusviikoille.		
		
	A-lomat ry Lintulahdenkatu 10, 00500 Helsinki p. 09 4270 1040 info@a-lomat.fi www.a-lomat.fi	

Arkkitehtiopiskelijat töissä

Suorittamani opintovuosien määrä, kun sain ensimmäisen arkkitehtipintoja vastaavan työpaikan.

Edellisessä au:n numerossa käsiteltiin SAFAn opiskelijakyselyn tuloksia hyvinvoinnin näkökulmasta. Tässä käydään läpi kyselyn työskentelyä koskeva puolikas.

Opintojen ohella oman alan töissä oli ollut noin puolet vastanneista opiskelijoista, kesätöissä hieman useampi. Aallon opiskelijat olivat työskennelleet muita enemmän (64 %, oululaiset ja tamperelaiset 37 ja 43 %), mikä selittyy Aallon keskimäärin muita vanhemmilla vastaajilla.

Aaltolaiset olivat olleet kesätöissä keskimäärin kolmena kesänä, oululaiset ja tamperelaiset keskimäärin kahtena. Opintojen ohella töissä oli ehditty olla Aallossa keskimäärin puolitoista vuotta, Oulussa ja Tampereella vajaa vuosi.

Potkua työelämän aloittamiseen

Vuonna 2013 ilmestyneen korkeakouluopiskelijoita kansallisesti tutkineen Opiskelijabarometrin mukaan puolet yliopisto-opiskelijoista opiskelee päätoimisesti eikä käy töissä, kun taas toinen puolikas työskentelee sivutoimisesti (33 %) tai päätoimisesti (17 %). Työ- ja elinkeinoministeriö puolestaan sel-

vitti vuonna 2012, että 84 % opintojen aikana töissä käyneistä loppuvaiheen opiskelijoista oli jo tehnyt oman alansa töitä.

SAFAn opiskelijakyselyyn vastanneet olivat kuitenkin pääasiassa ensimmäisten vuosikurssien opiskelijoita, joten työura arkkitehtuurin alalla ei ollut välttämättä vielä ehtinyt alkaa.

Vastausten mukaan ensimmäinen alan työpaikka oli saatu kahden tai kolmen opiskeluvuoden jälkeen. Työpaikat olivat löytäneet hyvin vaihtelevilla tavoilla: tuttujen avulla, sähköpostilistoille tulleiden ilmoitusten kautta ja ottamalla oma-aloitteisesti yhteyttä toimistoihin.

Opintoaikojen lyhentyessä onkin tärkeää pohtia, tulisiko opiskelijoiden saada oman alan työkokemusta jo varhaisemmin ja kenen on mahdollista ajaa muutosta. Kärkisyys siihen, etteivät vastaajat olleet vielä päässeet tai hakeneet alan töihin, olivat nimittäin se, etteivät opiskelijat kokeneet hallitsevansa riittäviä IT-taitoja, tai se, että aikaa tai taitoja portfolion kokoamiselle ei ole ollut.

Jättääkö siis hyvin käytännönläheinen arkkitehtiopetus kuitenkin tarjoamatta joitakin työelämän (aloittamisen) kannalta tärkeitä taitoja?

Työ tarjoaa haastetta

Vastaajien työtehtäviin kuuluivat enimmäkseen avustavat suunnittelutehtävät, kuten lupakuvien piirtäminen ja visualisointi, mutta myös kirjava skaala suunnittelutehtäviä graafisesta suunnittelusta sisustussuunnitteluun. Edistyneemmät opiskelijat toimivat jo projektiarkkitehdin tehtävissä.

Ehdoton enemmistö vastaajista koki työtehtävänsä riittävän haastaviksi, mikä on valtakunnallisesti verrattuna hyvä tulos: Opiskelijabarometrissa 59 % yliopisto-opiskelijoista koki, ettei työn vaatavuustaso vastannut koulutustasoa.

Kolmasosa vastaajista oli havainnut töissään asiakokonaisuuksia, joita ei koulun penkillä opi: eniten mainintoja keräsivät lupakäytännöt, materiaalien tuntemus, IT-taidot ja yhteistyö erikoissuunnittelijoiden kanssa, myös muun muassa rakenne- ja LVI-kuvien lukeminen.

Apua työn ja opiskelun yhdistämiseen

Opiskelijat kaipaivat työskentelyyn ohjausta vaihtelevasti. Oululaisista vastaajista lisäohjausta toivoi yli puolet, tosin vastaajajoukko tämän kysymyksen osalta oli melko pieni.

Avokysymyksellä selvitettiin, minkä tyyppiset taidot tai ohjaus olisivat helpottaneet työuran alkua. Eniten mainintoja saivat perehdytys toimiston työtapoihin ja työtehtäviin sekä työ-

uran varhainen aloittaminen ja siihen ohjaaminen koulussa (portfolion kokoaminen, IT-taitojen opettaminen). Myös suunnitteluprosessin kokonais kuvan hallitseminen jo työuran alussa helpottaisi työskentelyä.

Työskentelyn ja opintojen yhdistämisen nähtiin riippuvan paljon toimistosta. Toisaalta työskentelyn ja opintojen nähtiin myös tukevan toisiaan.

Eurobarometrin mukaan uusia työntekijöitä palkatessaan 92 % suomalaisista työnantajista pitää erittäin tärkeänä sitä, että työnhakijalla on aikaisempaa työkokemusta. Luku on Euroopan korkeimpia. Miten opinnot ja samanaikainen työkokemuksen kerääminen voitaisiin mahdollistaa? Tämä riippuu niin arkkitehtikouluista kuin toimistojen joustavuudestakin.

Noora Laak

SAFAn opiskelija-asiamies 2014–2015

Lähteet:

Eurobarometri 2010. Employers' perception of graduate employability.

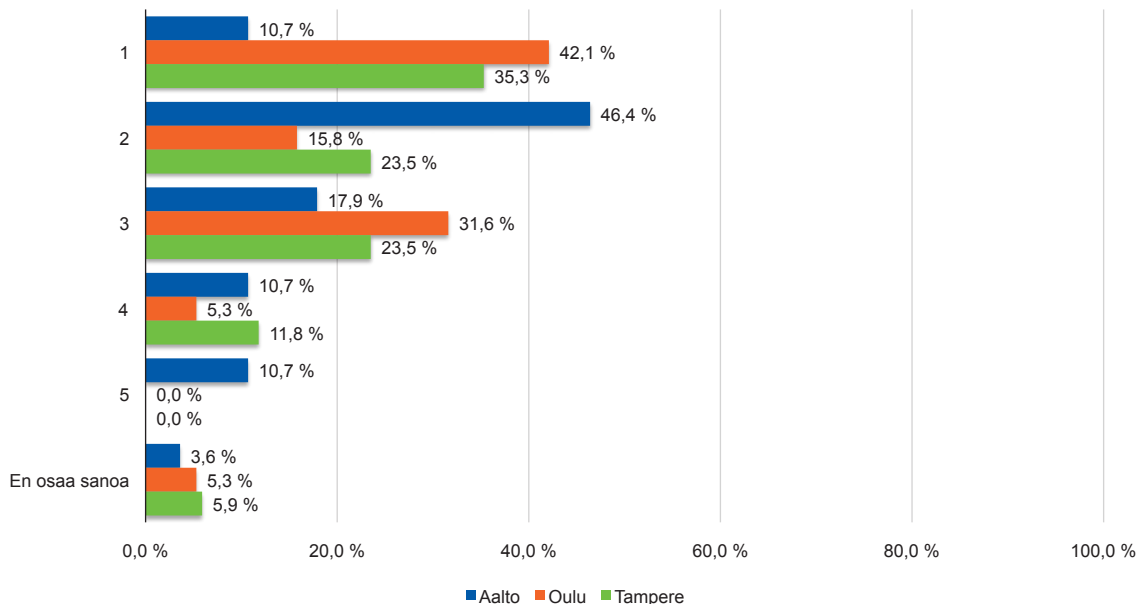
Opiskelijabarometri 2012. Katsaus korkeakouluopiskelijoiden opintoihin, arkeen ja hyvinvointiin. Otus 39/2013.

Opiskeluaikainen työssäkäynti ja sen vaikutukset.

Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 26/2012.

Työtehtäväni ovat olleet kyllin haastavia.

(1 = samaa mieltä, 5 = eri mieltä)

Huoneiston haltuunotto asunto-osakeyhtiössä

Asunto-osakeyhtiössä, kuten kaikissa yhteisöissä, ilmenee toisinaan kitkaa osakkaiden välillä. Jossain huoneistossa saatetaan esimerkiksi viettää kovaäänisiä juhlia tai osakas saattaa laiminlyödä yhtiövastikkeen maksamisen. Asunto-osakeyhtiöllä on ongelmatilanteisiin tehokas oikeussuojakeino – huoneiston ottaminen yhtiön hallintaan ongelmattoman asumisen turvaamiseksi tai vastikerästen perimiseksi.

Hallintaanoton peruste

Yhtiö voi ottaa huoneiston hallintaan, jos osakkeenomistaja tai joku, jolle hän on luovuttanut käyttöoikeuden, laiminlyö velvollisuuksiaan yhtiötä kohtaan ja laiminlyönnillä on vähäistä suurempi merkitys. Laiminlyönnin merkityksen arviointi edellyttää käytännössä aina kokonaisharkintaa. Seuraavaksi esitellään perusteita, joilla huoneisto voidaan asunto-osakeyhtiölain mukaan ottaa yhtiön hallintaan.

Yhtiöjärjestyksessä määrätyn perusteen mukaan määräytyvän **vastikkeen maksamisen laiminlyönti** voi olla hallintaanoton peruste vastikkeen lajista tai maksulaiminlyönnin syystä riippumatta. Olosuhteista riippuen noin kolmen kuukauden vastikkeita vastaavan laiminlyönnin katsotaan usein ylittävän huoneiston hallintaanotolta edellytettävän vähäisyyskynnyksen.

Osakkeenomistajalle kuuluvan **kunnossapitovastuun laiminlyönti** voi olla hallintaanoton perusteena, jos laiminlyönnistä aiheutuu yhtiölle tai toiselle osakkeenomistajalle vahinkoa. Huoneiston huono hoito voi liittyä esimerkiksi rakennusteknisen kunnossapidon tai siisteyden olennaiseen laiminlyöntiin.

Osakehuoneisto voidaan ottaa yhtiön hallintaan, jos sitä käytetään oleellisesti **vastoin yhtiöjärjestyksestä ilmenevää käyttötarkoitusta** tai muuta yhtiöjärjestyksen määräystä. Esimerkiksi asuinkäyttöön tarkoitettua huoneiston käyttäminen myymälänä voisi olla hallintaanotto peruste.

Huoneistossa vietettävä häiritsevä elämä voi olla hallintaanotto peruste, vaikka häiritsevää elämää viettäisi joku muu kuin osakkeenomistaja, esimerkiksi vuokralainen, vieras tai kotieläin. Yleensä häiritsevä elämä ilmenee yöllisinä ääninä, mutta myös esimerkiksi toistuva meluaminen päivisin tai ha-

JOS OSAKKEENOMISTAJA EI OIKAISE
RIKKOMUSTA VAROITUKSEN SAATUAAN,
YHTIÖKOKOUS VOI PÄÄTTÄÄ
HUONEISTON OTTAMISESTA YHTIÖN
HALLINTAAN ENINTÄÄN KOLMEKSI
VUODEKSI.

jut saattavat johtaa huoneiston ottamiseen yhtiön hallintaan.

Hallintaanotto perusteena voi olla yhtiön hyväksymien järjestyssääntöjen tai muiden **järjestyksen säilyttämiseksi annettujen määräysten rikkominen**. Hallintaanoton perusteena voi siten olla järjestyssääntöjen rikkomisen lisäksi esimerkiksi yhtiökokouksen hyväksymän pysäköintijärjestyksen jatkuva ja olennainen rikkominen.

Menettely huoneiston hallintaanottamiseksi

Huoneisto voidaan ottaa yhtiön hallintaan vain, jos hallitus antaa osakkaalle ja vuokralaiselle tai muulle huoneiston käyttöoikeuden saaneelle ensin yksilöidyn varoituksen. Varoitus on annettava kirjallisesti ja todistettavalla tavalla. Yhtiö voi ottaa huoneiston hallintaan vain sellaisella perusteella, joka on mainittu varoituksessa. Esimerkiksi jos hallitus on antanut varoituksen vastikemaksujen laiminlyönnistä, huoneistoa ei voida myöhemmin ottaa hallintaan häiritsevän elämän vuoksi.

Jos osakkeenomistaja ei oikaise rikkomusta varoituksen saatuaan, yhtiökokous voi päättää huoneiston ottamisesta yhtiön hallintaan enintään kolmeksi vuodeksi. Yhtiökokouksen päätös osakehuoneiston ottamisesta yhtiön hallintaan on annettava tiedoksi 60 päivän kuluessa päätöksen tekemisestä. Muuten päätös on tehoton. Yhtiökokouksen hallintaanottoa koskeva päätös voidaan saattaa käräjäoikeuden tutkittavaksi 30 päivän kuluessa siitä, kun se on annettu tiedoksi.

Yhtiön hallinta-aika

Kun huoneisto on saatu yhtiön hallintaan, hallituksen on viipymättä vuokrattava se käyvästä vuokrasta sopivalle vuokra-

laiselle. Vuokratuloilla voidaan kattaa mahdolliset hallintaanoton perusteena olleet vastikerästit, hallintaanotosta aiheutuneet kulut sekä huoneiston vuokraamisesta ja kunnostamisesta aiheutuvat kulut. Yhtiöllä on hallinta-aikanaan mahdollisuus saada erääntyvät vastikkeet vuokratulosta ajallaan ja turvata häiriötön asuminen yhtiössä. Yhtiön saamisen ylitävä osuus vuokratuloista on tilitettävä osakkaalle.

Huoneiston ottamisessa yhtiön hallintaan on useita ongelmakohtia. Virhe menettelyssä voi johtaa siihen, että koko menettely pitää aloittaa alusta. Tavallisimmat ongelmat koskevat tiedoksiantoa. Tiedoksianto tehdään monesti muodollisesti väärin, tai määräaikoja ei noudateta. Huomionarvoista on erityisesti se, että osakkaan läsnäolo hallintaanotosta päättävässä yhtiökokouksessa ei riitä yhtiökokouksen päätöksen tiedoksiannoksi.

Varoituksessa taas on pyrittävä yksilöimään haltuunoton peruste niin tarkasti, että varoituksen saaja pystyy tunnistamaan sen menettelytavan tai laiminlyönnin, joka tulisi oikaista. Yhtiön ei onneksi tarvitse luottaa vain hallituksen ja isännöitsijän osaamiseen hallintaanotto-prosessissa, vaan yhtiö voi turvautua ulkopuoliseen apuun menettelyn onnistumisen

turvaamiseksi. Myös ulkopuolisen avustajan käyttämisestä aiheutuneet hallintaanottokulut voidaan pidättää huoneiston vuokrauksesta saaduista tuloista.

Mikael Sunell

lakimies,

Eversheds

Asianajotoimisto Oy

www.eversheds.fi

ARCHICAD

Onko ohjelmasi vain vuokralla?
ArchiCADin saat aivan omaksi!

www.mad.fi

M.A.D. muuttaa Hopeataloon –
tervetuloa Annankadulle maaliskuussa!

Annankatu 25, 00100 Hki
020 741 9700 www.mad.fi

Maksutonta puhelinneuvontaa SAFAn jäsenille

SAFAn jäsenetuna Eversheds Asianajotoimisto Oy tarjoaa maksutonta puhelinneuvontaa jäsenten yksityiselämään kuuluvissa oikeudellisissa asioissa.

Puhelinneuvonta-aika on klo 10–16.

Puhelinnumerot:

Helsingissä puh. 010 6841 400

Hämeenlinnassa puh. 010 6841 401

Jyväskylässä puh. 010 6841 402

Tampereella puh. 010 6841 403

Turussa puh. 010 6841 404

SUURIMPIIN
KUSTANNUSVAIKUTUKSIIN
LIITTYVISTÄ ASIOISTA ON
MONESTI PÄÄTETTY ENNEN
ASEMAKAAVOITUKSEN
ALKAMISTA.

Kulmia, tasoeroja ja kustannuksia

Joulukuussa 2015 ilmestyi RAKLIn teettämä havainnollinen selvitys erilaisten kaavamääräysten vaikutuksista asunto- ja toimitilarakentamisen kustannuksiin. Selvityksen tavoitteena on lisätä yleistä ymmärrystä kiinteistökehityksen, rakennuttamisen ja kaavoituksen kustannusvaikutuksista ja näin kannustaa aktiivisempaan ja avoimempaan keskusteluun.

Arkkitiedit mielellään mukana keskustelussa

On helppo olla samaa mieltä selvityksessä esitetyn johtopäätöksen kanssa siitä, että ”kaavavaateiden kustannusvaikutuksia tulee tarkastella niiden yhteisvaikutuksen kautta”. Koska selvitys on rajattu koskemaan pelkästään kustannuksia, siinä ei ole pyritty arvioimaan laatutekijöiden vaikutusta kohteeseen arvoon. Selvityksen mukaan arvo riippuu sijainnista ja markkinatilanteesta.

Arkkitietien velvollisuutena on tuoda keskusteluun mukaan rakennetun ympäristön laatu ja viihtyisyys. Onhan rakennetun ympäristön arvo tutkitusti riippuvainen myös arkkituoteurista. Tämä käy havainnollisesti ilmi esimerkiksi professori **Janne Pihlajaniemen** väitöskirjasta.

Kysymys on arvoalinnoista

Selvitys ei ota kantaa siihen, onko lisäkustannuksia aiheuttava määräys tai vaatimus tarpeellinen, koska vastaus riippuu paljon kyseessä olevasta kohteesta. Selvitys toivookin laajempaa keskustelua kohdekohtaisista ratkaisuista.

Kysymys kääntyy näin tarpeiden välillä painotteluksi ja päättyy suoraan arkkitiedin osaamisen ytimeen – synteisiin etsimiseen. Selvityksessäkin todetaan, että ”maankäytön suunnittelu on pohjimmiltaan erilaisten näkökulmien ja tavoitteiden yhteensovittamista mielekkään elinympäristön aikaansaamiseksi”.

Vaikka niin maankäyttöä kuin rakentamistakin sääntelee myös laki, suurin vastuu hankkeiden onnistumisesta jää osa-

puolien arvovalintojen varaan. Kaikilla rakentamisen asiantuntijoilla on oma asiantuntemuksensa ja näkemyksensä ratkaisujen vaikutuksiin. Kustannus on kiinteä osa kaikkia ratkaisuja mutta ei ainoa – eikä aina määrävän.

Selvitys antaa yksinkertaistetun ja havainnollisen kuvan siitä, miltä asiat näyttävät, kun niitä tarkastellaan pelkästään kustannusten kannalta. Kuten historia on osoittanut, yksilöllinen kustannuksiin tuijottaminen johtaa kuitenkin helposti epäonnistumisiin.

Kustannukset puheeksi kaavoituksen aikana

Selvitys havainnollistaa kustannusten syntymistä verrokirakennuksilla tehdyillä mainioilla yksinkertaistuksilla. Verrokirakennuksista yksikkökustannuksiltaan edullisin on kahdeksankerroksinen lamellitalo, koska ”kaikenlaisten kulmien ja tasoerojen määrä lisää kustannuksia”.

Yllättävä yksityiskohta selvityksessä on paljon parjatun tasakaton kunnian palauttaminen. Selvityksen mukaan tasakatto on rakennuskustannuksiltaan edullisin kattomuoto, ja oikein suunniteltuna, rakennettuna ja ylläpidettynä se on myös teknisesti hyvä ratkaisu.

Vaikka kaikki selvityksessä esitetyt halvennukset toteutettaisiin, asuntojen massatuotanto tulee tuskin asukkaan kannalta merkittävästi edullisemmaksi. Toteaahan selvityskin, että kaavoituksen suurimpiin kustannusvaikutuksiin liittyvistä asioista on monesti päätetty ennen asemakaavoituksen alkamista.

Selvitystä ei siis pidä ottaa kustannusten karsinnan ohjekirjana. Silti, kuten sen johtopäätöksissä toivotaan, olisi hyvä, että se johtaisi vuoropuheluun kustannuksista kaavoituksen aikana. Silloin on mahdollista avata kustannusten todelliset syyt.

Vesa Juola

RAKLIn selvitys: www.rakli.fi/media/yhdyskunta/2015_kaavamaaraysten_kustannusvaikutukset_raportti_netires.pdf

ERISTYSLASI-IKKUNAT

KLAS1
IKKUNAT

Puh. 0424 552 71, info@klas1.fi, www.klas1.fi

OPASTEKILPIÄ

OPASTE TELINEET

Opasteita jo
vuodesta
1951

VERSAALI OY

Teollisuustie 10-14
01800 Klaukkala
puh. 09-2766 010
myynti@versaali.fi
www.versaali.fi

BUDJETTIHINNAT JA KUSTANNUSARVIOT

www.fmclaskentapalvelut.fi

**KUSTANNUSHALLINNAN
ASiantuntijapalvelut**

- Rakennushankkeiden budjettiarviot
- Vertailulaskelmat
- Tarkat kustannusarviot
- Laserkeilaus ja inventointimallinnus
- Rakennusriitojen selvitykset
- Elinkaarikustannukset

FMC Laskentapalvelut
KUIN OSA OMAA TIIMIÄSI

PYÖRILLE OMA SÄILYTUSTELINE

Helppokäyttöinen **ovella**® PyöräNoja PN-10

VIIMEISINTÄ UUTTA
PyöräNojan kehityksessä:

**KUMPARE ja
JATKO-
ELEMENTTI**

Kumpare auttaa pyöräilijää
laittamaan pyöränsä oikein
keskelle telinettä. Jatko-
Elementillä saadaan telineet
yhdistettyä ja jatkettua kuinka
pitkäksi yksiköksi halutaan.

www.ovella.fi
09 387 7197 • 0400 421 677

*Koukku pitää pyörän pystyssä
jo lukitsemisvaiheen aikana.
Esteetöntä toimintatilaa on
riittävästi, kun pyörät ovat
suorassa rivissä ja pystyssä.*

RAKENNUSTEN SUOJAUS

HANSAMEX OY

- törmäyssuojat, käsijohteet
- biostaattiset kestopinnoitteet
- räjähdys- ja savunpoistoluukut

Kuormatie 14 • 03100 Nummela
p. 09-5655 010 • f. 09-5607 0800

HARKKOTUOTTEET

HB-MOSAIKKI
HB-MOSTONE MOSAIKKIBETONILAATTA

**Kotimaisuutta
joka askeleella!**

HB
www.hb-betoni.fi

JKMM

JKMM ARKKITEHDIT

**on laadukkaan arkkitehtuurin
suunnittelutoimisto Helsingin Kampissa.**

Haemme joukkoomme uusia taitavia suunnittelijoita. Arvostamme näkemystä ja kokemusta. ArchiCAD osaaminen on plussaa, mutta ei tärkein kriteeri.

Hakemukset otsikolla "Töihin JKMM:lle" osoitteeseen rekry@jkm.fi.

Työpaikkasi **on täällä.**

**NOKIAN KAUPUNGILLA ON HAETTAVANA
4.3.2016 KLO 12.00 MENNESSÄ**

Kaavoitusjohtajan virka

Tarkemmat hakutiedot ovat nähtävissä verkossa osoitteessa www.nokiankaupunki.fi/rekrytointi sekä www.mol.fi.

NOKIANKAUPUNKI

Naantalin kaupunki hakee vakituiseen virkaan
kaupunginarkkitehtia

Ympäristöviraston maankäyttöosastolle.
Hakuaika päättyy 2.3.2016 kello 12.

Lisätiedot ja hakuohjeet:
www.naantali.fi/tyopaikat

Nasta työpaikka – aurinkoinen fiilis

ARKKITEHTITOIMISTO

Lukkaroinen

Arkkitehtitoimisto Lukkaroinen Oy on 35-vuotias arkkitehtitoimisto, joka työllistää keskimäärin 35 suunnittelijaa. Olemme menestyneet erityisesti sairaaloiden, koulujen ja muiden julkisten rakennusten suunnittelijana. Toimipisteemme sijaitsevat Oulussa ja Helsingissä.

Etsimme nyt kasvavaan Helsingin toimistoomme

ARKKITEHTIA Helsingin yksikön vetäjäksi ja pääsuunnittelijaksi
Yksikönvetäjältä edellytämme kokemusta pääsuunnittelijan tehtävien hoitamisesta, kiinnostusta esimiestehtäviin ja hyviä vuorovaikutustaitoja.

ARKKITEHTIA TAI ARKKITEHTIYLIOPIILASTA

Arkkitehtisuunnittelijalta edellytämme vankkaa suunnittelu- ja tietomallinnuskokemusta (Revit ja/tai ArchiCAD).

Hakemukset: rekry@lukkaroinen.fi

Lisätietoja: Mikko Lukkaroinen, puh. 050 556 3277

Hiukavaaran monitoimitalo, Oulu

Lisää työpaikkoja SAFAn
verkkosivuilla
www.safa.fi

TILITOIMISTO A-PALVELU OY

Korkeavuorenkatu 43 D, 00130 HELSINKI

puh. (09) 6801 368

tilitoimisto@apalvelu.fi

Noin 137 000 asukkaan vireä ja nuorekas Jyväskylä on muuttajien suosikki. Viihtyisä asuinympäristö, luonto, tiivis kaupunkikeskusta, erinomaiset opiskelumahdollisuudet ja monimuotoinen kulttuuri- ja vapaa-ajantarjonta luovat hyvän elämän puitteet. Vietä elämäsi parasta aikaa Jyväskylässä, keskellä Suomea!

Hankekehitysarkkitehdiksi Jyväskylään

Jyväskylän Tilapalvelu on Jyväskylän kaupungin omistama liikelaitos, joka vastaa kaupungin omistuksessa tai hallinnassa olevasta kiinteistö- ja tilaomaisuudesta. Hallinnassamme on yhteensä noin 565 000 m² toimitilaa ja liikevaihto on noin 92,8 milj. euroa. Vuotuinen investointibudjettimme on noin 25 milj. euroa.

Hankekehitysarkkitehdin tehtävänä on kaupungin palveluverkkosuunnitteluun liittyvä hanke- ja kiinteistökehitys sekä toimitilaselvitysten, tarveselvitysten ja hankesuunnitelmien laatiminen.

Katso lisätietoja ja jätä hakemuksesi www.jyvaskyla.fi/rekrytointi

JYVÄSKYLÄ

www.jyvaskyla.fi

ARKKITEHTI, RAKENNUSARKKITEHTI, ARKKITEHTIYLIOPPILAS

Työtä tarjolla monipuolisten korjausrakentamishankkeiden parissa. Tehtävät osaamisesi mukaan. Työvälineemme ovat AutoCad ja Revit.

Tiedustelut ja vapaamuotoiset hakemukset sähköpostilla: piritta.hannula@ark-viikari.com

ARKKITEHTITOIMISTO TIMO VIKARI & CO Oy
Lastenkodinkatu 5, 00180 Helsinki
www.ark-viikari.com

Lisää työpaikkoja SAFAn verkkosivuilla
www.safa.fi

Haemme asutosuunnittelutehtäviin
ARKKITEHTIA tai KOKENUTTA ARK.YO:TA

Käytössämme on Autocad ja Archicad.
Edellytämme Archicad-mallinnustaitoa.
Vapaamuotoiset hakemukset 1.3. mennessä:
tapio.saarelainen@a6oy.fi

ARKKITEHTIRYHMÄ A6 OY
Pursimiehenkatu 29 A 00150 Helsinki

ARKKITEHTI / ARKKITEHTI YO / RAKENNUSARKKITEHTI

Tarjoamme ArchiCAD- ja AutoCAD-taitoiselle, työkokemusta omaavalle arkkitehdille, arkkitehtiopiskelijalle tai rakennusarkkitehdille työtä liikerakennusten ja asuntojen suunnittelutehtävissä Lahden ja Helsingin toimipisteissämme.

Hakemukset: jouni.saarinen@a1arkkitehdit.fi
020 7811542
arto.simonen@a1arkkitehdit.fi
020 7811541

A1 ARKKITEHDIT OY Klaneettitie 6-8B, 00420 Helsinki Laiturikatu 2, 15140 Lahti

Haemme monipuolisiin asunto- ja kaupunkisuunnittelutehtäviin:

ARKKITEHTI | RAK.ARKKITEHTI | KOKENUT ARK.YO

Suunnittelemme mm. uusloft-hankkeita, palveluasumista ja Helsinki-kerrostaloa.
Työskentelemme Revit- ja AutoCAD-ohjelmistoilla.

Yhteydenotot ja hakemukset 4.3. mennessä:
elina.seppanen@mutanen.fi

ARKKITEHTITOIMISTO JUHA MUTANEN OY
Mannerheimintie 40 D 80, 00100 Helsinki

*Lisää työpaikkoja SAFAn verkkosivuilla
www.safa.fi*

Oulun kaupunki on Suomen viidenneksi suurin, lähes 200.000 asukkaan kaupunki. Maankäytön suunnittelusta vastaa Yhdyskunta- ja ympäristöpalveluiden kaavoitusyksikkö. Viireillä on useita yleis- ja asemakaavahankkeita.

Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut hakee osaavaan joukkoonsa

kaavoitusarkkitehtia

vakituiseen työsuhteeseen.

Kaavoituksen 40 henkilön asiantuntijayksikkö tarjoaa mielenkiintoisia ja haastavia työtehtäviä.

Kaavoitusarkkitehdin tehtäviin kuuluu mm:

- ◆ yleis- ja asemakaavatasoinen maankäytön suunnittelu
- ◆ kaavoituksen taustaselvitysten ohjaaminen (mm. kulttuuriympäristöselvitykset ja inventoinnit)
- ◆ kulttuuriympäristöasioiden vuorovaikutteinen koordinointi
- ◆ osallistuminen monipuolisiin asiantuntijatehtäviin

Tehtävänkuva määritellään tarkemmin valittavan henkilön kokemuksen ja valmiuksien pohjalta.

Edellytämme yliopistossa tai teknillisessä korkeakoulussa suoritettua arkkitehdin tutkintoa, kokemusta maankäytön suunnittelun tehtävistä sekä hyviä vuorovaikutustaitoja.

Palkkaus määräytyy teknisten sopimuksen mukaan. Tehtävään valitun tulee esittää ennen tehtävän vastaanottamista hyväksyttävä lääkärintodistus terveydentilastaan. Tehtävä täytetään neljän kuukauden koeajalla.

Laajempi työpaikkailmoitus ja sähköinen haku osoitteessa: www.ouka.fi/tyopaikat
Työavain OUL-05-2-16

Hakemukset tulee toimittaa 4.4.2016 klo 16 mennessä.

Lisätietoja antavat

yleiskaavapäällikkö Paula Paajanen
p. 044 703 1233, [paula.paajanen\(at\)ouka.fi](mailto:paula.paajanen(at)ouka.fi) ja
asemakaavapäällikkö Mikko Törmänen,
p. 044 703 2417, [mikko.tormanen\(at\)ouka.fi](mailto:mikko.tormanen(at)ouka.fi)

Oulun kaupunki on savuton työpaikka.

Move in. Move around. Move out.

Inspiring
spaces

Martela

Meillä on yksi kattavimmista julkisten tilojen kalusteohjelmista. Mutta tiesitkö, että tarjoamme myös monipuolisesti palveluja kuten **yritysmuuttoa** sekä **kalusteiden kierrätystä**? Toinen palvelu on **työympäristön tarvemäärittely**, joka tuottaa käyttäjälähtöistä tietoa **työympäristösuunnittelun** pohjaksi. Ota siis yhteyttä meihin Martelassa, halusitpa sitten yritysmuutoksen tai -muuton.

